ISSN 2618-6047

GERÇEĞE DOĞRU

zafer

BİLİM-ARAŞTIRMA • KÜLTÜR-SANAT DERGİSİ

553. SAYI OCAK 2023

FİYAT: 25 TL

FARKLI BİR BAKIŞ AÇISI İLE KÜRESEL ISINMA

YARATILIŞ KONGRELERİ VE ETKİLERİ

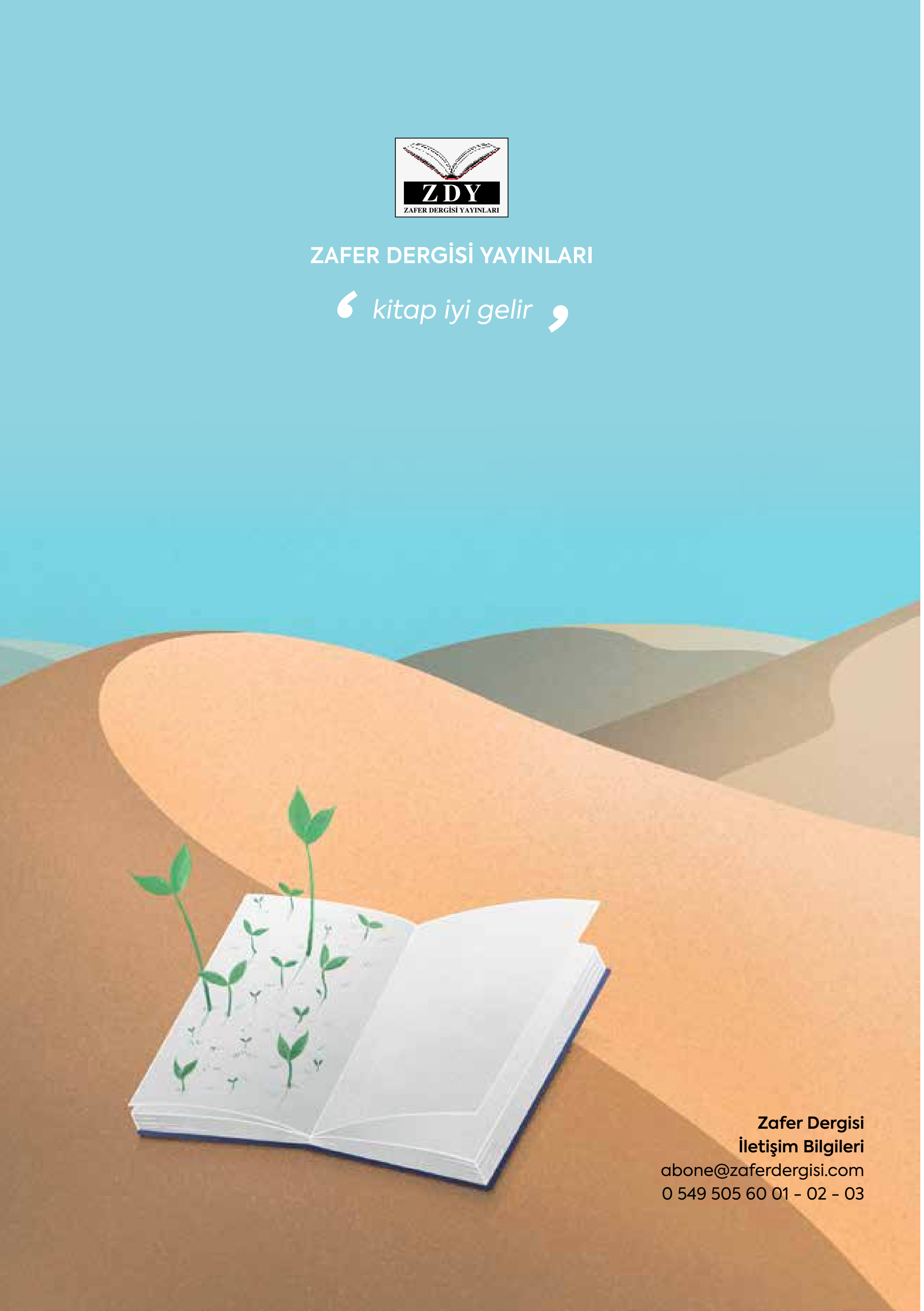
MUTLULUK ŞÜKÜR İLE

ELMADAKİ TEKİLLİK MÜHRÜ

METAVERSE ALGISI

AİLE İLİŞKİLERİNDE TAKDİR, ONAY VE ÖVGÜ

Sizlerle

Ocak 2023

Merhaba sevgili dostlarımız,

Yeni kelimesinin ayrı bir cazibesi olduğu muhakkak. Zihnimizde iyi, güzel, olumlu adına ne varsa, yeni ile daha kolay yan yana getiriveriyoruz. Fakat Allah'ın her şeyi kuşatan rahmeti, yenide de eskide de tecelli ediyor. Günün başı güzeldir ama gün sonlarında da nice sürprizlere mazhar oluyoruz...

Yılın ilk ayları gibi son ayları da ortaları da güzelliklerle dolu; kimi doğmuş, kimi evlenmiş, kimisi de yeni başlangıçlara bismillah demiş...

Bu rahmetin bir sırrı belki de; nimetlerinden, lütuflarından, inayetlerinden hiçbir zaman ve zemini mahrum bırakmıyor Rabbimiz. Bu sayede tüm zamanlara, ömrün tamamına, hatta asırlara daha ümitle bakıp, şevkle çalışabiliyoruz.

Evet yeni gelenler güzel olsa da, hayatımızdaki tüm güzelliklerin yurdu da ömrümüzün geçmiş sayfalarında...

Hayallerimiz gibi...

Yıllar öncesinde hayallerimiz vardı. Ah bir çocuk dergimiz olsa diyorduk. Allah nasip etti, şimdi 14. sayısına ulaşan Arkadaş dergimiz oldu. Sevilerek okunduğunu gördükçe tarifsiz mutluluk yaşıyoruz...

Bir başka hayalimiz vardı; yayın evimiz osun diye... Hamd olsun Rabbimize ki, onu da nasip etti: Kasım ayı içinde Zafer Dergisi Yayınları'nı kurduk ve ilk kitabımızı yayınladık. Web sitemizde de kitaplarımız için bir alan açtık, zaferdergisi.com'dan yeni çıkan kitaplarımıza ulaşabilmek de mümkün olacak.

Ümidimiz o ki, inşaallah Zafer Dergisi gibi yayın evimizle de hayırlara vesile olalım, hayatlara dokunalım; karanlıklara ışık tutalım, umutsuzluğa umut yetiştirelim, göz aydınlığı, gönül hoşluğu olacak kitaplar yayınlayalım...

...

Başka hayallerimiz de var; inşaallah yetiştirebilirsek onlardan birisinin de güzel haberini şubat sayımızda paylaşalım...

Evet, dün dualarla elimizi açıyoruz, istediğimiz neyse rahmet-i ilahiye bugün elimize koyuyor. Yeter ki biz samimi, kararlı ve gayretli dualarımıza devam edelim. Allah (cc) kendisine açılan elleri fazlasıyla dolduruyor... Elhamdülillah.

"Hak tecelli eyleyince her işi âsân eder;
Halkeder esbâbını bir lâhzada ihsan eder."

...

Bu vesileyle yeni yılınızın güzelliklerle, hayırlarla dolu olmasını diliyoruz. Rabbimiz, dünyada da ahirette de hayırlarla ve güzelliklerle yaşamayı lütfeylesin...

...

Başta yazarlarımız olmak üzere, Ocak sayımızın hazırlığında emeği ve katkısı olan tüm dostlarımıza teşekkür ediyoruz. Özellikle aboneliğini yenileyerek destek olan samimi dostlarımız okuyucularımıza da teşekkür ediyoruz. Zaten her zaman dile getirdiğimiz gibi, ortaya çıkan tüm güzel neticelerde, yazarından okuyucusuna kadar herkesin payı var. Rabbimiz hem dünyada hem de ahirette mükâfatlarını versin. Selim Gündüzalp abimizin ve tüm vefat eden yazarlarımızın, okuyucularımızın ve okuyucularımızın yakınlarının kabirleri nur, mahşerleri bayram olsun. Amin.

...

Gayret, çalışmak, sefer bizim; zafer Allah'ın...❖

— Editör

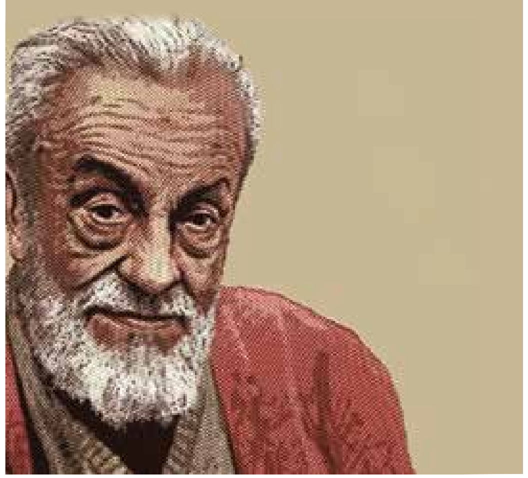
zafer
Ulusal Süreli Yayın
Ocak, 2023 / Sayı: 553
Fiyatı: 25 TL (KDV dahil)
İmtiyaz Sahibi:
Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği
İktisadi İşletmesi
Şirket Adına Yetkili: Cavit Çağlar
Genel Yayın Yönetmeni: Prof. Dr. Sefa Saygılı
Yazı İşleri Müdürü ve Editör: Suat Ünsal
Kapak Grafik-Tasarım: Mücahit Taşkın
Abone Servisi: Betül Büken - Sibel Aydın - M. Çağla Karaca
abone@zaferdergisi.com
Gerçeğe Doğru Zafer Dergisi
Adres: Orta mah. Pazar geçidi sk. No: 20 Adapazarı, Sakarya
Abone Merkezi ve İletişim Adresleri
Orta mah. Pazar geçidi sk. No: 20 Adapazarı, Sakarya
www.zaferdergisi.com / zaferabone@gmail.com
İRTİBAT TELEFONLARI: 0 549 505 60 01 - 02 - 03
Nasıl Abone Olabilirsiniz?
Dergimize abone olmak ve yenilemek için telefonla arayabilirsiniz.
zaferabone@gmail.com adresine
isim, adres, telf. ve e-mail bilgilerinizi yollayabilirsiniz.
Abone Ücretleri
Yurt İçi abone ücreti (12 sayı, 1 yıllık): **300 TL** /KDV dahil
Yurt Dışı abone ücreti (12 sayı, 1 yıllık): Avrupa **60 EURO**
ABD: **70 USD** - Avustralya: **80 AUD**
Abone Ücretini Nasıl Ödeyebilirsiniz?
1- Kredi kartı numaranızı bize bildirerek ya da internet sitemizden ödeme yapabilirsiniz.
2- Bir PTT şubesine giderek POSTA ÇEKİ hesabımıza yatırabilirsiniz. (Lütfen posta çeki üzerine isminizi yazmayı unutmayınız.)
POSTA ÇEKİ HESAP NO: 170 880 68
Alıcı adı: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi
3- Ayrıca aşağıdaki BANKA HESAP nolarına abone ücretinizi ödeyebilirsiniz.
Banka Hesap numaraları
Hesap Sahibi: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi
TL HESAP NUMARALARI
(Hesap Sahibi: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi)
-Kuveyt Türk Katılım Bankası İBAN: **TR18 0020 5000 0957 7519 4000 01**
-Türkiye Finans Katılım Bankası İBAN: **TR59 0020 6001 0903 7795 3900 01**
EURO ve USD HESAP NUMARALARI
(Hesap Sahibi: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi)
-Kuveyt Türk Katılım Bankası
EUR: TR07 0020 5000 0957 7519 4001 02 BIC/Swift Code: KTEFTRIS
USD: TR34 0020 5000 0957 7519 4001 01 BIC/Swift Code: KTEFTRIS
Baskı-Cilt: Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş. Cihangir Mahallesi Güvercin Caddesi No:3/1 Baha İş Merkezi, A Blok Kat:2 34310 Haramidere/İstanbul
www.mega.com.tr Tel: 0 212 412 17 00 Sertifika No: 44452

içindekiler

SATIR / ARASI

Dostum; bahtiyarlığın en büyü-ğü, insan için, Allah'ın mahlûku olduğunu bilmekten gelen zevktir... Anne, Allah'ın hilkat sırrıyla evlâdına bu kadar şefkatli olursa, ya Allah, mahlûkuna nasıl şefkatli olur?.. Bunu düşünmekten büyük saadet mi olur?

— Necip Fazıl Kısakürek

"İyi eğitim almamış, çok zeki insan sendromu" diyebileceğimiz bir tablo var. Az veriden çok kolay genel sonuç çıkaran, ayrıntıyı sorgulamaya pek yanaşmayan, ulaştığı parlak(!) sonuca ve kendisine hayran olan bu tipler, etrafında toplanan az zekileri kolayca ikna edebiliyorlar.

— Prof. Dr. Erol Göka

Bir kitabı okuyup bitirdiğiniz zaman, bunu yazan keşke çok yakın bir arkadaşım olsaydı da, canım her istediğinde onu telefonla arayıp konuşabilseydim diyorsanız, o kitap bence gerçekten iyidir.

— J. D. Salinger

Her canlıya Allah, lâyık olduğu cevheri verdi.
Tırtıl eğer iki diş bulabilse ormanı yerdi.
Şayet kediler haftada bir gün uçabilse,
Bütün serçelerin nesli biterdi.

— Bekir Sıtkı Erdoğan

Her şeye homurdanmayı alışkanlık haline getiren kimse, fırsat kapıyı çalınca bile gürültüden yakınır.

— Confidences

İster yıldızlara bakalım, ister dönüp kendi benliğimizi araştıralım, sonsuzluk aradan başını çıkarıp bize gülümser. Gerçek hayat, sonsuzluk kavramı içinde ele alınmalı ve sonsuzluğun izini hiç kaybetmemeli.

— W. H. Thorpe

İmam Gazali Hazretlerinin de çok veciz bir sözü vardır, der ki: "Kötüler herkesi kötü bilirler. İnsanlara su-izanda bulunan ve kusur araştıran bir kimseyi gördün mü bilmiş ol ki bu adam kötü bir insandır... O başkasını kendisi gibi görür. Zira mümin mazeretler arar ve kabul eder. Münafık ise kusur arar durur. Mümin bütün insanlar hakkında kalbi temiz olup iyilikten başka bir şey düşünmeyen kimsedir." (İhyâü Ulûmi'd Din, c.3, s.82)

Anne baba hiçbir zaman çocuğunun arkadaşı, akranı değildir, olmamalıdır. Anne annedir, baba babadır. Çocuklarınızı annesiz ve babasız bırakmayın. Onların zaten okulda ve mahallede arkadaşları, akranları var.

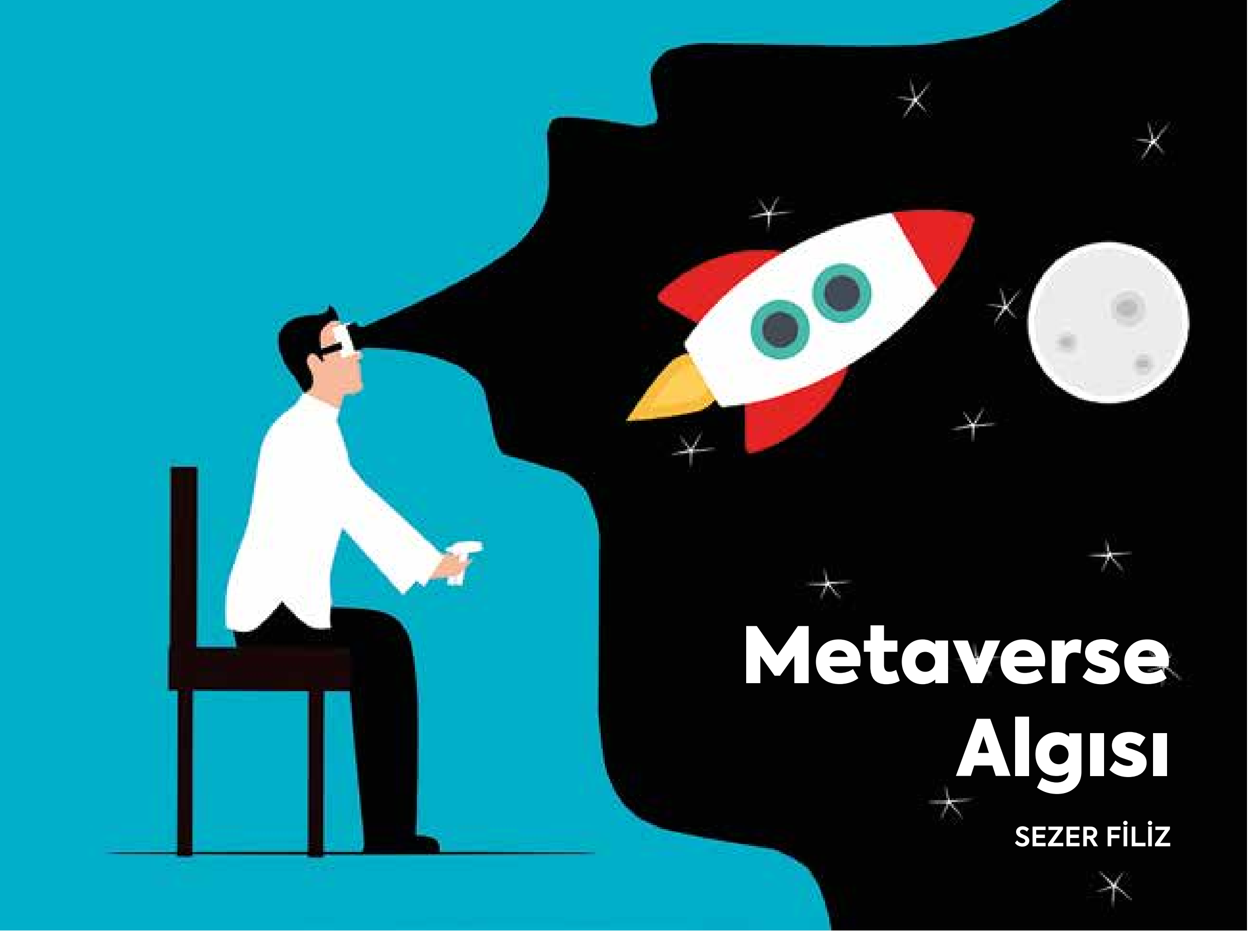
— Doğan Cüceloğlu

Yaşama evet, sevgiye evet. Cömertliğe evet.
Ama insan aynı zamanda bir 'hayır!'dır.
İnsanın aşağılanmasına hayır!
İnsan haysiyetinin hiçe sayılmasına hayır!.

— Frantz Fanon

Aşksız, tutkusuz ışık bile karanlıktır.

— Yusuf Kaplan

Metaverse Algısı

SEZER FİLİZ

Metaverse algısı üzerine ülkemizde ve dünyada yapılan çalışmalar artarak devam ediyor. Muhtevadan bağımsız olarak Metaverse'in geleceği şekillendireceği hususu tüm anketlerde kabul gören bir durum. Bu konuya bakış açımızı belirlemek açısından yapılan çalışmaları kısaca özetlemek faydalı olacaktır.

Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi yaptırdığı ankette katılımcılara, Metaverse'te nasıl bir etkinliğe katılmak istediklerini sordu. 14-50 yaş arasında yapılan araştırmada, kullanıcıların %75'i aile ile bir araya gelmek için Metaverse'i tercih edebileceğini kaydetti. Kullanıcıların %74'ü de Metaverse'te arkadaşlarıyla bir araya gelmek istediğini ifade etti. Metaverse'te doğum günü gibi etkinlikler düzenlemek isteyenlerin oranı %70, konsere/gösteriye katılmak isteyenlerin oranı %67, canlı bir spor/e-spor etkinliği izlemek isteyenlerin oranı %65, ders/konuşma izlemek isteyenlerin oranı da %58 olarak kaydedildi.

Denetim ve danışmanlık alanında faaliyet gösteren KPMG (Klynveld Peat Marwick Goerdeler) tarafından, 18 ila 65 yaşları arasındaki 1.000 ABD'li yetişkinle yapılan ankete göre, insanlar Metaverse'in kendileri için oyunların ötesinde ne anlama geldiğini bilmiyor olabilir, ancak ABD'li yetişkinlerin büyük çoğunluğu buna hazır. Ne olduğu konusunda hemfikir olsalar da olmasalar da, Metaverse'in Amerikalıların da hayal gücünü ele geçirdiği söylenebilir. ABD'li yetişkinlerin yaklaşık %78'inin arkadaşları ve aileleriyle sosyalleşmek gibi sürükleyici etkileşimlerde değer gördüklerini söylerken, %76'sı Metaverse'te hizmetiçi eğitimlerde değer gördüklerini söylüyor.

Ayrıca, ABD'li yetişkinlerin %59'u, Metaverse'in önümüzdeki 12 ay içinde yaşamları üzerinde önemli bir etkisi olmasını beklediklerini ve %48'lik bir kısmı da önümüzdeki 5 yıl içinde önemli bir etki öngördüğünü ifade etti.

KPMG'de kurumsal inovasyon sorumlusu Cliff Justice, yaptığı açıklamada, "Henüz erken olsa da, ABD'li yetişkinler giderek 'fijital'(fiziksel ve dijitalin beraber bulunduğu anlamında hibrit ortamları ifade etmek üzere ülkemizde de bazı kurumlar tarafından kullanılıyor) dünyada gerçek yaşam deneyimleri yaşamaya alışıyorlar" dedi. "Her etkileşimde, insanlar Metaverse'te günlük aktivitelere katılmaya daha fazla alışıyor. Bankacılık ve teletıptan öğrenmeye ve çalışmaya kadar, iletişim kurmak ve etkileşim kurmak için kullandığımız ortam sürekli olarak sanal ortama doğru değişiyor."

...

Tekrar ülkemize dönecek olursak, Yapay Zeka Politikaları Derneği'nin (AIPA) gerçekleştirdiği "Toplumda Metaverse Algısı Araştırması: Sosyal Etki" çalışmasının sonuçlarına göre, 2022 itibarıyla Türkiye'de "Metaverse" kelimesini duyma oranı %58,1'e ulaştı. Aynı araştırma Kasım 2021'de yapıldığında "Metaverse" kelimesini duyma oranı %41 olarak gözlemlenmişti.

Türkiye Metaverse deneyimi yaşamak istiyor

On iki ilde 1.356 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen anket sonuçlarında Metaverse evreninde deneyim yaşamayı isteyenlerin oranının %63,9 olduğu vurgulanarak, bunların %10,7'sinin Z kuşağından oluştuğu kaydedildi. Katılımcıların %15,2'si Metaverse evrenine hazır olduğunu belirtiyor ve yine katılımcıların %61,8'i bunun kültürel değişikliğe neden olacağını düşünüyor.

Burada %14,3 ile oyun deneyimi ilk sırada yer alırken bunu arazi, arsa satın alımı, coin, seyahat ve gezi gibi aktiviteler izliyor. Metaverse evreninde yaşanması düşünülen deneyimlerde ise arazi almak konusunda Z kuşağı yine ilk sıradayken, dünyayı, ülkeleri gezmek isteyen kadınlar öne çıkıyor.

'Gerçekte yapamayıp Metaverse evreninde yapacağınız aktivite nedir?' sorusuna verilen cevaplarda, %20,3 ile uçmak, uçarak gezmek ilk sırada gelirken, bunu gezi, dünyayı gezmek, ticaret ve arazi sahibi olmak izliyor.

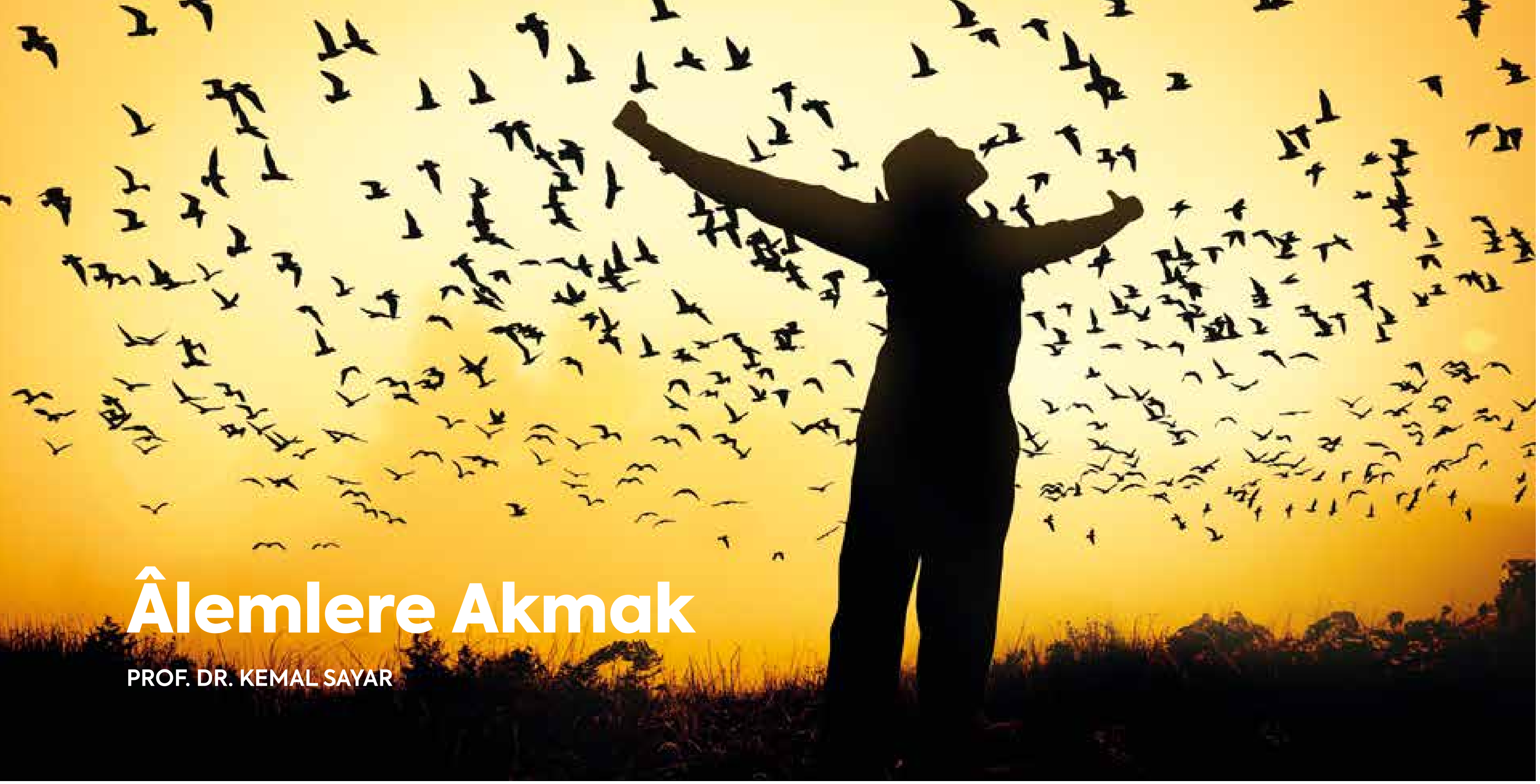
Metaverse evreninin en büyük faydasının geziler olarak görülmesi, bu evrenin kültürel etkinlikler üzerindeki etkisinin büyük olacağını gösteriyor. Fiziksel maliyetleri azaltarak, yerinde deneyimleyerek öğrenme imkânıyla eğitim kalitesinin artacağı düşünülüyor. Ayrıca istihdamı olumlu yönde artıracağı düşünülüyor. Tarihi bir gezi yapılacaksa %75'i bizzat gidip gezip görmeyi, %25'i ise Metaverse evreni üzerinden gezmeyi tercih ediyor. Fiziksel dünyada finansal yetersizlikten dolayı gerçekleştiremediği birçok aktiviteyi, Metaverse evreninde yaşama umudunu taşıyor.

...

ABD'de 76 bilişim uzmanının katıldığı bir ankette ise veri gizliliği de dahil olmak üzere siber güvenlik risklerinin azaltılması, Metaverse teknolojilerinin kullanıcılar tarafından adaptasyonunun daha hızla gerçekleşeceğini ortaya çıkarıyor. Araştırmaya katılanlar, sanal ortamda daha gerçekçi varlıkların hazırlanmasına imkân verecek donanım ihtiyaçlarının karşılanması ve farklı platformlar arasındaki bağlantıları sağlayacak entegrasyonların geliştirilmesi, başarılı Metaverse platformlarının inşasına zemin hazırlayacağını düşünüyor.

ABD'de yapılan başka bir çalışmada ise alınan zevk, etkileşim, öz yeterlilik ve sosyal etki Metaverse teknolojilerinin kabulü üzerinde olumlu bir algı oluşturuyor.

Metaverse hakkında düşüncemiz ne olursa olsun çok yakın bir gelecekte hayatımızın doğal bir parçası olarak kendimizi içinde bulacağız gibi görünüyor. Bu hususu göz önüne alarak geleceği şekillendirenler arasında olmak için yapabileceklerimiz üzerine kendimizi zorlamak elzem gibi duruyor. ❖

Âlemlere Akmak

PROF. DR. KEMAL SAYAR

Bu hayatta hepimiz kendimizi sevmek isteriz. İnsan değer verilmek ve sevilmek ister, bu arzu ve arayış bir ömür boyu sürer. Ne zaman iyi bir şey yaptığımızı düşünsek hemen dönüp etrafta bizi takdirle süzen gözler veya bir alkış sesi ararız. Yazdığım bir yazı, bir başkasının kalbine değebilirse, yeryüzündeki varlığımı daha anlamlı bulurum.

…

Kendimize duyduğumuz sevgi bazen marazi hallere bürünebilir ve çevremizdeki insanları canından bezdirebilir. Ancak narsisizmimizi genellikle daha işe yarar durumlara dönüştürürüz. İnsanın kendi özseverliğini dönüştürme biçimlerinin başında iş gelir: İş, üretken kişi için adeta bir geçiş nesnesidir. Yani annenin huzur dolu varlığından gerçek dünyanın tekinsizliğine geçişte sarıldığımız nesneler gibi, bir battaniye, bir oyuncak, annenin verdiği emniyeti simgeleyen herhangi bir şey gibi. İşlerimiz sayesinde kendimizi önemli hissederiz. Kendimize daha fazla önem verme ihtiyacı duyduğumuzda işlerimizi abartırız.

İnsan bir ada değil, kaldı ki bir adayı bile sevgiyle kucaklayan bir deniz var çevresinde; otu var, ağacı var, börtü böceği var. İnsan ilişki içinde bir varlık ve ancak ilişkiyle, başkası tarafından işitilmek ve anlaşılmak suretiyle varlığını ve hayatiyetini sürdürüyor. Kimileri, kadim kelâmı değiştirerek, "Önce ilişki vardı" derler. Özsevimizi dönüştürme biçimlerimizden birisi de empati duygusu veya hemhâl oluş. Kendimizi bir başkasının yerine koyarak onun ne düşündüğünü ve hissettiğini anlamak. Doğumdan itibaren bebekler anneleriyle duygusal bir ayar tutturmaya hazırdır. Bu karşılıklı etkileşim, empati duygusunun tohumlarını atar. Batı kültürünün eğitim süreçlerinin, hemhâl oluşun yerine bilmenin empatik olmayan biçimlerini koyduğu ve bunun da nesnel, mekanik ve maddeci bir dünya görüşünü çoğalttığı dile getirilmiştir.

İnsanın kendine duyduğu sevda, geçiciliği yani sonluluk ve ölümü kabul ederek de dönüştürülebilir. Ölümün kabulüyle, dirimin daha zengin bir duygu ve deneyimine ulaşırız. Ölümle yüzleşebilenler, hayatlarına derinlik ve anlam katabilen insanlardır. Ölüme verilecek bir cevabımız varsa, dünyanın bize geçici bir yurt olabileceğine dair ümidimiz var demektir. Ölüm varlığı ışıtır. Onun sayesinde yaşamanın bir lezzeti, sevmenin bir izzeti olur. Ebediyetin ışıklan içeri sızdığı için, aşk vardır. Aşkın ışıklan içeri sızdığı için dünya insana bir ev olur. Ev, mânânın olduğu yerdir. Varlığın evi, aşk ve anlamla çatılır.

…

Kendi kendimize duyduğumuz sevdayı, özsevimizi veya narsisizmimizi, kendimizle dalga geçerek de dönüştürürüz. Hayatı bir şaka gibi yaşayan insanlar, bu mânâda 'aşmış' insanlardır. Buraya bir parça bilgelik tozu da serpiştirmek icap eder: Kim ki entelektüel, fiziksel veya duygusal güçlerinin bir sınırı olduğunu bilir ve bu sınırları gönülden kabullenirse, o bilgeliğe doğru bir adım atmış demektir. Hayatın büyük resmini dikkate alarak, bir denge ve oran tutturmak demektir bu. Aktığın ırmağın varacağı menzili özlemek. O ırmakla birlikte çağlamak, o çağıltıyla coşkuya kapılmak. Akışı hissederek akmak.

Anlayacağınız, adam olmanın sayısız yolu vardır. Kendi etrafımıza ördüğümüz kozalardan, o küçük dünyalarımızın içinden çıkıp büyük resme bakabilirsek, adam olmak ihtiyacını ruhumuzda en yakıcı biçimiyle hissedeceğiz. Çabasız tatmin insanı sükûna erdirmez, sadece yabancılaşma, sıkıntı ve değersizlik duyguları yaratır. Kimi insanlar vardır hayatları boyunca parayı koklar, o kokuyu aldıkları yöne seğirtirler. Kimileri iktidara açtır, oturdukları koltukla yüceldiklerini sanırlar. Herkes kendi güvensizliğini iyileştirme telaşındadır.

Oysa güzelliği, iyiliği ve hakikati aramayan bir ömür, sonunda insana beyhude bir debelenme hissinden başka ne verebilir? Herkesi aynı kaderin beklediği, hayatların farklı farklı ancak kaderin ortak olduğu bir dünyada, kimin kazanıp kimin kaybettiğini nereden bileceğiz? Ne banka hesabımız ne de oturduğumuz koltuklar ölüme karşı bir panzehir sunuyor. Kader ortak.

Bizim Hüseyin, "Kemal Hoca" diyor, "bu hafta da âlemlere akamadık!" Ne zaman uğrasa, o hafta akış olup olmadığını soruyorum ona. "Bir âlem bul da ak" sevgili kardeşim. Daha iyisi, "Bir âlem ol da ak!" ❖

Elmadaki Tekillik Mührü

ELİF E. BAYRAKTAR

Geçtiğimiz günlerde Popular Science Dergisi'nde Nature Physics bülteninden alıntı, "Elmalar Nasıl Şekil Alıyor?" başlıklı bir makale yayımlandı.(*) Makale, dünyanın en eski ve en bilinen meyvesi olan elmanın, sapının çıktığı üst kısımdaki o özgün çukur hariç, nispeten küre şeklinde olması özelliğini nasıl kazandığı üzerine idi.

Yazıda. matematikçiler ile fizikçilerden oluşan bir araştırma ekibinin gözlemleri, laboratuvar deneyleri, kuramları ve hesaplamaları kullanarak, bir elmadaki birleşme noktalarının şeklini ve büyümesini anlamaya çalıştığı anlatılıyordu.

Harward John A. Paulson Mühendislik ve Uygulamalı Bilimler Fakültesinde (SEAS) organizma biyolojisi ve evrimsel biyoloji ile fizik uygulamalı matematik profesörü olan L. Mahadevan, "Biyolojik şekiller sıklıkla, odak noktaları görevi gören yapıların mevcudiyetiyle düzenleniyor" diyor. "Bu odak noktaları bazen bozulan şekillerin bir yere sınırlandığı tekillikler biçimini alıyor. Bu konuda her yerde karşımıza çıkan bir örnek de elmanın birleşme noktası; yani sapın meyveyle buluştuğu içe dönük çukurlaşmanın görüldüğü yer."

...

Hatırlayın, 2010 senesinde, "Elmanın ilk kez gen haritası çıkarıldı" başlığı altında bir haber geçilmişti medyada. Çıkarılan haritaya göre hayatta kalabilmesi için, elmanın değişikliğe uğramış olduğu açıklanmıştı. Haberdeki bir cümleden yapılan araştırmanın sonucunun bilimsel bir kanıt değil yalnızca Darwinist düşünce olduğu çok açıktı. Şöyle ki: "Bunun, özellikle dinozorların da aralarında bulunduğu diğer birçok türün yeryüzünden silinmesine yol açan kitlesel tahribe karşı bir hayatta kalma tepkisi olduğunu düşünüyoruz."

Yani bildiğimiz elma hayatta kalabilmek için tepki koymuş ve kromozom sayısını değiştirmişti.(!)

Bugün de elmanın ve özellikle de birleşme noktasının geçirdiği şekil evrimini(!) anlamak isteyen araştırmacılar, tekillik kuramı adı verilen ve uzun süredir var olan bir matematik kuramına yönelmişler. Tekillik kuramı, kara deliklerden tutun da bir yüzme havuzunun dibindeki ışık desenleri, damlacığın parçalanması ve çatlak yayılımı gibi daha gündelik örneklere kadar bir sürü farklı olguyu açıklamada kullanılıyor.

College London Üniversitesinde çalışan yazar Thomas Michaels, "Tekilliklerin en heyecan verici yanı, evrensel olmaları" diyor. "Elmanın birleşme noktasıyla bir yüzme havuzundaki ışık desenleri ya da bir su sütunundan kopan su damlası arasında hiçbir ortak taraf yok fakat yine de aynı şekli alıyorlar. Evrensellik kavramı çok derinlere gidiyor ve çok kullanışlı olabiliyor, çünkü çok farklı fiziksel sistemlerde gözlenen tekil olguları birbirine bağlıyor."

...

Evet, evrensellik kavramı hakikatte çok derinlere gidiyor ve çok farklı fiziksel sistemlerde gözlenen tekil olguları birbirine bağlıyor. Çünkü tüm kâinatta, yaratıldığından itibaren her bir atomda, değişen tüm halleriyle her cins varlıkta Allah'ın teklik (birlik/vahdet) mührü bulunuyor ve tek olan Allah'ı işaret ediyor. Evrendeki birlik, 'Bir'i gösteriyor. Tek bir elma, kendisini yaratanın, aynı kanunla tüm kâinâtı da yarattığını gösteriyor ve teklik mührünü her bir şeyde okutuyor.

Kudret kalemiyle yarattığı düzen, Allah'ın Hakîm isminin tecellisidir. Âlemlerin Rabbi, göklerde, yerde ve ikisi arasındaki mükemmel ve ihtişamlı düzeni yaratırken, aynı kanunları, aynı düzeni, farklı şeylerde aynı tecellileri göstererek akıl sahiplerine 'Bir/Vahid/Ehad' olduğunu gösterir.

(*) https:/popsci.com.tr/elmalar-nasil-sekil-aliyor/

HAZIR CEVAPLAR

HAZIRLAYAN: PINAR ÇAĞLAR

MARK TWAİN ÖLDÜ MÜ?

Mark Twain'in öldüğüne dair bir söylenti çıkar. Gerçeği öğrenmek isteyen bir gazetecinin kendisine çektiği telgrafa, Mark Twain şu cevabı verir:

"Söylenti fazla abartılı!"

● ● ●

ÇALINCA NEŞELENMEK

Neyzen Tevfik'e sormuşlar:

"Efendim! Neşelenince mi çalarsınız, yoksa çalınca mı neşelenirsiniz?"

Neyzen Tevfik bu garip soruya, şöyle bir bakmış ve tam da hak ettiği cevabı vermiş:

"Ben hırsız mıyım ki, çalınca neşeleneyim?

● ● ●

NE ANLAMI KALIR?..

Savaş esnasında durumun hassasiyetini gerekçe göstererek bazıları "Namazı sonra kılalım." derler.

Hz. Ali (ra) ise ne için savaşıldığını hatırlatan şu cevabı verir:

"Uğruna savaştığımız değerleri ihmal ederek savaşmanın hiçbir anlamı yoktur."

● ● ●

MÜŞTERİ NE ALIR?

Biraz şişman olan Yahya Kemal, bir yokuşun sonundaki bir lokantanın önünde dinlenirken, içeriden çıkan garson müşteri geldi diye sevinerek, "Buyrun efendim," diye atılmış, "ne alırdınız?"

Yahya Kemal, tebessüm ederek cevaplamış ve:

"Evlât," demiş, "Müsaade edersen biraz nefes alacağım." ❖

21. Yüzyıl Becerisi

'Ailede İş Birliği'

PROF. DR. NEVZAT TARHAN

21. Yüzyıl biraz ego çağı... Modernizmle birlikte bireysellik günden güne artıyor. Bireysellik adeta egoizme oynuyor. Yaşamın tüm alanını işgal eden bireysellik, son sığınak ailemizi de tehdit ediyor. İlişkileri sekteye uğratıyor. Ailede iş birliği için günümüzde sahici ve sağlıklı ilişki kurmamız gerekiyor. İlişkilerimizde monologtan vazgeçip, benmerkezci olmamaya gayret etmeliyiz. Güvene dayalı ilişki modelini benimsemeliyiz. Çünkü iş birliğinin yeşerdiği zemin, güvendir. Ailede iletişimi kuvvetlendiren, güven tesis eden bir yöntem de takdir, onay, övgü sözcüklerinin olmasıdır. Eşlerin birbirini takdir etmesi, övmesi ve onaylaması sağlıklı iletişimi güçlendirdiği gibi aile bütünlüğünün tesisinde de çok önemlidir.

İlişkide bencillik; kişinin kendini asıllaştırması, karşı tarafı ise ikincilleştirmesi anlamına gelir. Kişiler hakikati değil de kendilerini merkeze aldıklarında ortaya çıkacak olan şey ise sadece ve sadece ego savaşlarıdır. Savaşlar ise daima bir tarafın devreden çıkmasıyla sonuçlanır. Ailede koca da kadın da kaybetmemeli, ikisinin de kazandığı bir yöntem olmalı. "Ben kazanayım, eşim kaybetsin" tutumu sağlıklı bir yöntem değil. Böyle diyerek bir ilişki devam ettirilemez, devam eden şeye ise aile/evlilik diyemeyiz.

Elbette hiç birimiz kusursuz değiliz. Ancak; kusursuz insan arayan yalnız kalmaya mahkûmdur bu unutulmamalı. Bu bağlamda kusursuzluk obsesyonu olan insanların ise tedaviye ihtiyacı olduğu göz ardı edilmemeli. 21. Yüzyılın en önemli becerisi "İş birliği"nin ailelerimizde uygulayabiliyor olması kaçınılmaz. Bunun için farkındalık duygularını geliştirmemiz gerekiyor.

PEKİ, NEDİR İŞ BİRLİĞİ?

İş birliği monolog değil, diyalog demektir. Monolog tek yönlü trafik gibidir; kişinin tek taraflı, hep kendisinin konuşması... Kişinin hep konuşan olması; üstten konuşması, öğretmen havasında buyurması... Monologda konuşmacı etkin, dinleyici ise edilgendir. Bu yüzden monolog iş birliği sayılmaz. Diyalogda durum farklıdır; birisi bir şey söylerken, karşı taraf söylenen üzerinde düşünerek aksi bir şey söyler veya söylenene katkıda bulunur. İki taraf birlikte sözü çoğaltır, hakikatin tezahürü konusunda iş birliği yapmış olur.

İLETİŞİMİN AYAKLARI...

İletişimin üçayağı vardır:

Sözel aktarım, duygusal aktarım ve davranışsal aktarım...

İlişkilerde sözel aktarım meselenin yüzde beş ile yüzde onunu kapsar. Söz ile sadece bilgileri aktarabilirsiniz. Bir şeyi bilmek ve o şeyin bilgisini sunmak meseleyi çözmez.

Duygusal ve davranışsal aktarımda; ses tonu, söyleniş biçimi, beden dili, ifade biçimi, niyet devreye girer. Bilinen şey söylendiğinde niyetimiz nedir, söyleneni ne kadar yaşıyoruz, söylenene inanıyor muyuz? Sadece bilgi vermek, tebliğ demek değildir; hakiki tebliğ ve iletişim, aktarılan bilginin yaşanmasıyla ilgilidir. Bir şeyi ne kadar iyi bildiğimiz ve aktardığımız önemli değil, bildiğimiz ve aktardığımız şeyleri ne kadar yaşadığımız önemlidir. Etkili iletişim ve ilişki, hal üzerinden gerçekleşir.

İnsan bir şeyi çok güzel anlatabilir, duygusal olarak etkileyici de olabilir. Ancak güzel anlatılan ve duygusal olarak etkileyici de olan davranışta görünmezse, konuşmacının hallerinde anlatılanların izi yoksa uzun süre tesirli olması düşünülemez.

SAHİCİ VE SAĞLIKLI İLİŞKİ İÇİN

Sahici ve sağlıklı ilişki kurmak isteyenler monologtan vazgeçmeli; benmerkezci olmamalı. Bunu yapmazsa, bir kumandan gibi davranırsa işbirliğini gerçekleştiremez. İlişkide karşı taraftan verim almak isteniyorsa buyurgan olunmamalı. Çağ, biraz ego çağı; modernizm, bireysellik adına egoizme oynuyor. Aşırı bireysellik vurgusu da "insana değer vermek" şeklinde anlaşılmamalı; bireysellik, aksine insanı değer ve manevi değerlerinden soyutlama çabasıdır.

İlişkide beni, kendini savunma problemlidir. Bu ister istemez karşı tarafı da savunma pozisyonu almaya götürür. İki tarafın da kendini haklılaştırma çabasına girdiği ilişkiler doğar. Karşı tarafın suçlandığı konuşmalar ilişkiyi koparır, kişi kendini savunmaya gider.

Dolayısıyla iki tarafın kendini savunduğu, kendini haklılaştırdığı, tarafların birbirini anlamaya çalışmadığı bir durum ortaya çıkar. Bu sebeple, "Sen ne biçim insansın? Niye böyle yapıyorsun?" dememek gerekir; "Sen kendine, ben kendime oynarsam birbirimizi anlayamayız" denmeli. Böyle davranıldığında karşı taraf durup düşünecektir, karşısında kırılabilen bir kalbin oturduğunu görecektir. Böylelikle insan konuşurken kendisini değil başkasına konuşmuş olacaktır.

İlişki iki insan arasında gelişir. "Ben ve sen"in katıldığı ortak bir zemindir ilişki; monoloğu değil diyaloğu gerektirir. İş birliği olmadan ilişki olmaz.

İLETİŞİM BECERİLERİ

İletişim becerileri adına çok yöntem var. Güvene dayalı davranış modeli bunlardan biridir. Bu modelin olmazsa olmazı, karşı tarafı suçlayıcı ve yargılayıcı üslup kullanmamaktır.

Karşı tarafı iğnelemeyi, kusurlarını saymayı, yalan söylemeyi baştan reddeden bir model-

dir bu. Sağlıklı bir ilişki için bu model kaçınılmazdır. Güvene dayalı bir ilişki için asla yalan söylenmemeli. Ve bunu başarmak öyle kolay değildir. İnsan tabiatı biraz yalana meyyaldir; yalan, insanın çocukluğundan kök alır.

Malum, çocuklar erken yaşta bir savunma psikolojisi içinde yalana başvurur. Tabağı kırdığı ortadadır, ama "hayır, ben kırmadım" der. Bunun üzerine anne sinirlenir, tokat atmakta çareyi bulur. Çocuk yalan söylememek gerektiği konusunda bir şey öğrenmez, annenin tokadı sebebiyle korkar sadece. Korkarak itaat etmeyi öğrenir. Şüphesiz annenin yapması gereken hemen tokat atmak değildir. "Bak evladım, tabağı kırdığın ortada. Tamam, üzücü bir şey bu ama sen daha kötüsünü yaptın, doğru olmayan bir şey söyledin, yalan söyledin" diyebilmelidir. Böyle davranıldığında çocuk iki şey öğrenir: Annesi tarafından sevildiğini, her ne olursa doğru konuşmak gerektiğini... Bu şekilde davranmada yalanın üzeri çizilirken, doğrunun altı çizilir.

Güvene dayalı ilişki modeli, işte böyle çocukluk döneminde temellendirilmeli. Çocuk her şartta doğru söylemenin erdemine inanırsa hayatının sonraki dönemlerinde de doğru olarak davranır.

Kimi zaman bir insanın özellikle savunulduğu görülür. "Niye bu adamı bu kadar savunuyorsun?" denildiğinde cevap, "Adam bende güven uyandırıyor, bunun için" şeklindedir. Sırf güvendiğimiz için kimi insanların arkasında durup, çok şeyimizi onlara emanet edebiliyoruz. Mesela hasta güvendiği için sorgusuzca kendini doktora teslim eder.

Düşünsenize, ilişkide karşı tarafın bir iki yalanına tanıklık ediyorsunuz. Bu tanıklıktan sonra o insana güvenir misiniz? Hayır, güvenmezsiniz; çünkü bir tek yalan güveni bitirir. Güven, tedirgin bir güvercin gibidir; söylenmiş tek yalan, güvercini kaçırtan bir taş olur. Denir ki, kötülüklerin hepsi bir odaya kapatılmıştır. Kötülüklerin üzerine kapatılmış kapıyı açan anahtar ise yalandır.

Yalan konuşmaya başlayınca, kötülüklerin hepsi ortalığa dökülmeye başlar. Yalan böylesine tehlike barındıran bir şey olduğu halde günümüzde çok daha yaygınlaşmıştır. İletişim teknolojileri sayesinde hayatın her tarafına, ilişkilerin bütün boyutlarına sızmıştır. Yalan o kadar temel, kanıksanır, kabullenilir olmuştur ki, dürüst olmak başlı başına bir meziyettir. Dürüst olmak temel bir şey iken, şaşırtıcı olmaması gerekirken, meziyet gibi karşılanmaktadır. Adam olması gerektiği gibi davranıyor, normal olanı yapıyor, çalmıyor çırpmıyor, bu bile şaşırtıcı oluyor. "Aaa, adam çok dürüst!" deniliyor. Evet, dürüstlüğün genel geçer olmadığı ortamlarda kötülükler hızla yayılır.

NEDEN TAKDİR, ONAY VE ÖVGÜ

Unutulmamalıdır ki; aile canlı bir varlıktır. Ailede takdir, onay, övgü sözcüklerinin olması aile bütünlüğü açısından çok önemlidir. Aile içi iletişimin önemli bir değeridir takdir, onay ve övgü... Eşini takdir etmek, övgüde bulunmak sağlıklı iletişimi de güçlendirir. Takdir, onay, övgü sözlerinin çok olduğu ilişkilerde evlilikler daha başarılı oluyor.

Peygamber Efendimiz hadis-i şerifte ***"Karı koca, birbirinize lütufkâr davranın"*** buyuruyor. Aslında sağlıklı iletişimin ana düşüncesi burada. Evde negatif sözcükten çok pozitif sözcükler, olumlu cümleler kullanmayı ihmal etmemeliyiz. ❖

Mutluluk Şükür İle

HALİL İBRAHİM SERT

Her gün akşam evimin yakınındaki bir spor parkına gidip üç kilometre yürüyüş yapıyorum...

İşyerinde arkadaşlarla günlük yürüyüş yapmanın öneminden, yürürken nasıl nefes alıp verilmesi gerektiğinden, ne tür ayakkabı giyilmesinin daha sağlıklı olacağından, yeme içme düzeninin nasıl olması gerektiğinden ve daha bir çok şeyden bahsederken, aynı işyerinde çay ve temizlik işlerine bakan arkadaş kendi telefonundaki adım sayarı gösterdi.

Vakit henüz öğlendi ve on iki kilometre olmuştu işyerinde, bina içerisinde yürüdüğü mesafe. Tek bir kelime daha söylemeden sustum!

Kimisi kendi konforu içinde, belki de hobi olarak egzersiz yapmaktan bahsederken ve yürüdüğü üç kilometre ile yeni oyuncak almış bir çocuk gibi sevinirken, kimisi de vücudu paralanırcasına rızkı için bina içinde her gün otuz kilometre yürümek zorunda.

Kimisi, Allah'ın kendisine bir lütuf olarak bahşettiği evin temizliğini haftada bir iki defa yapmaktan bıkmış, ütüden çamaşırdan şikâyetçiyken, kimisi de evdeki çocuklarına yetebilmek, kirasını ödeyebilmek uğruna haftanın her günü farklı birinin evini eşyalarını temizlemek, terlemek, yorulmamak, bıkmamak ve şikâyet etmemek zorunda.

Kimisi son model arabasının içinde eşiyle çocuklarıyla sürekli kavga halinde asık suratla yolculuk yaparken, kimisi ailesiyle bir motosikletin üzerinde, buz gibi rüzgâr esiyorken birbirine sıkı sıkıya tutunmak, sarılmak ve az olan şeye kanaatle mutlu olmak zorunda.

Kimisi sağlıklı hayat formülleriyle her şeyin doğal olanının peşinde, üstelik mevcut birçok nimetin arasında seçim yaparak hayatını yaşarken, kimisi çocuklarımızın parmaklarını dahi değdirmeyeceğimiz kadar bulanık bir suyu kana kana içebilmenin telaşıyla, mutluluğuyla sürdürüyor hayatını.

Nedir gönlümüzü mutlulukla dolduran ya da nedir bize mutsuzlukla karalar bağlatan?

Hepimiz sahip olduklarımızın farkındayız biliyorum, ama iş hakkını vermeye gelince bir ağırlık çöküyor ayaklarımıza, bakışlarımız bulanıklaşıyor, mecalsiz oturup kalıyoruz yollarda. Mutlu olamıyoruz. Mutsuzluklarımız konforlu bahanelerimiz haline geliyor zamanla!

İnsanı, ne nimetin çokluğu ne de azlığı mutlu ya da mutsuz ediyor. Mutluluk ancak şükür ile, şükür ise nimetin farkına varmakla ve hakkını vermekle mümkün...

Velhasıl, mutluluk ancak şükür ile! ❖

Farklı Bir Açıdan Küresel Isınma

ALİ MURAT DUMAN

Güneşten gelen ışınlar yeryüzüne ulaştığında, okyanuslar ve yerküre tarafından bir kısmı emilir, gerisi ise kızılötesi ışınlar olarak uzaya geri yansıtılır. İşte bu geri yansıyan ışınlar, eğer önlerine bir engel çıkmayacak olursa uzay boşluğuna yayılır.

CO_2 (karbondioksit gazını) hepimiz biliriz. Bu gazın başını çektiği Sera Gazları (CH_4 Metan, nitröz oksit, sülfür hekza florid, hidroflorür karbonlar, perflorokarbonlar) kızılötesi enerjiyi emerler. Bu enerjinin yarısı uzaya gider, yarısı da dünyada kalır böylece. Sera etkisi dediğimiz şey tam da budur.

Yukarıdaki sera gazlarına ek olarak, kloroflorokarbonlar ve ozonu da belirtebiliriz.

Sera gazları isimlerini seralardan alırlar. Bir sera, güneş ışığının içeri girişine izin veren pencerelerle doludur. Sera gazlarının da bu şekilde bir etkileri vardır.

Kızılötesi ışık dedik yukarıda. Nedir bu peki?

Güneş küçük dalga boylu ışıma ile yeryüzüne enerji gönderir, dönüşünde ise bu dalga boyu büyür. Dalga boyu büyük olan bu ışıma kızılötesi ışımadır.

Güneş ışınları küçük dalga boylarında yeryüzüne geldiğinde CO_2 başta olmak üzere O_2 ve diğer sera gazları ile etkileşmezler. Geri yansıdığında, CO_2 ve diğer sera gazlarının etkileşebileceği bir aralığa gelir.

Bu sera gazlarının çok düşük orandaki varlıkları, geri dönen güneş ışınlarının, dünyayı ısıtması için gerekli olan ortalama 15 dereceye gelmesine sebep oluyorlar.

Eğer bu soğurma olayı olmasaydı, güneş ışınları yeryüzüne çarpıp direk uzaya geri gidecek, dünya ise eksi derecelerde sıcaklığa maruz kalacak, hayat da olmayacaktı.

Bir düşünün: Isı ve ışık kaynağımız Güneş dünyaya ideal bir uzaklığa yerleştirilmiş, sonra da gelen ısının bir bölümünü dünyada bırakacak mekanizma hazırlanmış.

Her şey, her yer bize Yüce Yaratıcıyı ilan ediyor. Onu eserleriyle tanımaya çağırıyor. Bilim de, akıl da bunu söylüyor.

Bu sera gazlarının belli oranda kalmasını sağlayan toprak, deniz ve bitki örtüsüdür.

Bunlar CO_2 (karbondioksit) başta olmak üzere sera gazlarını emerler, köklerinde hapsederler.

Böylece atmosferde az bir kısım sera gazı kalır, onlar da dünyamızın ısı dengesini sağlar.

İnsanoğlu, fosil kaynaklı enerji dediğimiz, kömür, petrol, doğalgaz ve türevlerini elde etmek için dünyanın altını üste getirdikçe, bu maddelerin içinde olan, karbon ve türevleri açığa çıkıp yayılıyor, atmosferde de olması gerekenden çok daha aşırı ısınma başlıyor. Böyle olunca, Güneş'ten gelen ışınlar fazla miktarda tutuluyor ve dünyamız aşırı ısınmaya başlıyor.

Ne yazık ki, okyanusların, toprağın ve bitkilerin bu açığa çıkan sera gazlarını emmesi için gerekli olan binlerce yılı bekleyecek zamanımız yok.

İnsanoğlu bir yandan yeraltını deşerken, diğer yandan da yeşili, suyu, toprağı küçültüyor. Adeta ilahi dengeye savaş açmış oluyor.

Sistemi bozuyoruz, sonumuzu hazırlıyoruz. Sadece 2019 yılında insanlar atmosfere 36,44 milyar ton CO_2 saldı. Bu gazlar atmosferde binlerce yıl kalacak.

Küresel karbon projesine göre, sanayi devriminin başlangıcından bu yana, insan faaliyetleriyle atmosfere 2 bin tane milyar tondan fazla CO_2 salındı. ABD ve Avrupa bunun neredeyse yarısından sorumlu. Çin ve Hindistan en az %14'ünden mesul. Kalan miktarı da 150'den fazla ülke paylaşıyor. Oysa dünya ısısı için, bunun milyarlarca milyar kez daha düşük miktarları yeterli.

Her şeye rağmen dünyanın ekosistemini koruma sistemi bununla mücadele ediyor. Dünyayı da bir canlı gibi yaratan, kendisini koruyacak sistemleri yerleştirmiş. Ama geldiğimiz süreçte dünyanın ortalama ısısı, en az 2 derece artmış.

Bu artış, buzulların erimesine, birçok kıyı ülkelerinin yakın zamanda sular altında kalmasına sebep olabilir.

Şöyle düşününüz: Sıcaklık artışından dolayı, dünyanın önemli bölümü kavrulmaya başlarken, büyük buzulların erimesiyle de birçok yer sular altında kalabilir.

Kıyamet senaryosu gibi bir şey.

Dünya ülkeleri, bu afetin en azından bu kademede durması ve dünyanın iki dereceden daha fazla ısınmaması için tedbirler almaya çalışıyorlar. Kyoto ve Paris anlaşmaları bunun için yapıldı.

Ama pratikte, enerjiyi karşılama usulü olarak hala çoğunlukla petrol kaynaklarını tercih ediyorlar.

Buraya kadar anlattıklarımızdan konunun çok net ve sade olarak çerçevelendiğini düşünüyorum. Şimdi bununla ilgili bir başka mevzuya değinelim:

Dünyamıza Güneş'ten gelen ışınların, canlılar için zararlı olacak kısımlarını absorbe ederek yeryüzünü korumak için yaratılan OZON tabakası bulunuyor.

Ozon aynı zamanda bir sera gazı. Ozon üreteçleri ile üretilebilir. Suları dezenfekte etmek için kullandığımız bir gaz.

Sera gazları sınıfına giren, yukarıda değinmediğimiz kloroflorokarbon gazları mevcut. Bu gazlar soğutucularda, araba klimalarında, elektronik alet temizliğinde, parfüm kutularında ve daha başka birçok yerde sıklıkla kullanılıyor. Bunlar ozon tabakasını inceltiyor, deliyor ve daha zararlı ışınları yeryüzüne inmesine sebep oluyorlar.

İnsanoğlu bir yandan karbon eksenli sera gazlarını çoğaltarak ısıyı artırırken diğer yandan kloroflorokarbon gazları ile de ozon tabakasını deliyor. Hani kendi bindiği dalı kesmek veya kendi kayığını delmek derler ya, tam da bu işte.

Sera gazı salınımını artırmayan, su kaynaklarını yok etmeyen, yeşili azaltmayan bir enerji üretim sisteminin bulunması lazım. Bu rüzgârla mı, Güneş'le mi, nükleer enerji ile mi olur, onu uzmanları değerlendirmeli. Gerçek olan şu ki, bu vaziyet dünyanın sonuna getiriyor.

Biz bireysel olarak neler yapabiliriz?

Hiçbir şey yapamıyorsak, her fırsatta yeşili artıralım. Ağaç dikelim, ot bile olsa toprakta bitmesini sağlayalım. *"Yarın kıyametin kopacağını bilseniz, elinizdeki son fidanı mutlaka dikiniz"* hadis-i şerifini çok anlamlı buluyorum. Ağacı ve yeşili mutlaka çoğaltalım.

Verimli topraklarımızı değerlendirelim. Denizlerimizi, akarsularımızı kirletmeyelim. Doğal karbon emiciler olarak bunların sayısını ve güçlerini artıralım.

Daha yaşanabilir bir ekosistem ve Dünya, Allah'ın insanoğluna verdiği ilahi bir görev ve sorumluktur. Bunu hiç unutmayalım. ❖

En Güzel İyilik

EZGİ AKGÜL

İnsanlık tarihi boyunca insanlar olarak, hem acı hem de mutluluk ile sınandık. Sınanmaya da devam edeceğiz.

İyi ile kötü varsa bu dünyada, üstelik siyah ve beyazın arasında keskin çizgiler de kalmamış ise artık daha da acılarını yaşayacağız gibi görünüyor.

Keşke yaşamasak, ama burası dünya. Yapacak bir şey yok.

Kimse kötü olduğunu, kötülük yaptığını kabul etmiyor artık.

Kötülüğe bahane bulunan, "yaptım ama şundan yaptım" denilen bir çağda yaşıyoruz.

Bu yüzden daha çok bu tip şeyler yaşamaya devam edeceğiz gibi görünüyor.

...

Bir acı ile çok derin sınandığımız zaman biz sıradan vatandaşlara düşen en önemli şey, yaptığımız bir işi en iyi şekli ile daha da iyi yapmaya çalışmak olmalı.

Diyelim ki çocukların feryadı arşa çıkmasın diye arzu eden bir annesin, bugün kendi çocuklarına imkan dahilinde bir sofra kurup onları ne kadar sevdiğini söyle mesela.

Mesela, vefat etmiş baba kız fotoğrafı yüreğini yakan bir babasın, bugün o annenin kurduğu o sofrayı cennet sofrasına çevir.

Ya da Ebe dede olmuşsunuzdur artık; yarın torunlarınızı parka siz götürün, ceplerine harçlık koyun, hal hatır sorun.

Öğrenciysen vatanın için derslerine daha da asıl, çiftçi isen tarlanı daha da iştahla çapala, esnafsan dükkanını pırıl pırıl yap haysiyetini koru, öğretmensen öğrencilerinin üzerine titre.

İşin neyse onu en iyi şekilde yapmaya gayret et.

Yoksa sabah akşam lanet et kötüye kötülüğe, laf kalabalığından öteye gitmez.

Bu vatana en güzel iyiliği işini en iyi şekilde yaparak böyle yapabilirsin.

...

Bu dünyada ne kötü biter ne kötülük biter.

Size dünyada cenneti vaadedenlere inanmayın, siz yüreğinizi cennete çevirmeye gayret edin.

Yolu güzelleştirin.

Geri laf, gerisi "bakın ben de buradayım", gerisi vicdan rahatlatmaca... ❖

Kısaca Yaz, Ben Anlarım

ÖMER SEVİNÇGÜL

İnsan, maziyi kımıldatamaz, istikbale hükmedemez. Hayat şimdidir. Ne yapacaksan şimdi yap.

•••

'Melek gibisin' diyor sevgilisine. Bir meleği seviyor bu âşık. Kavuşunca bir insanla karşılaşıyor ve gümbürtü başlıyor.

•••

Heyhat! Uçan ömür kuşlarının geriye dönüşü yok.

•••

Sanatçı olmak zordur, biliyorum. Fakat daha zoru var... İnsan olmak!

•••

Kendi görüşünü benimsemiyor, paylaşmıyor diye birini hasım bilmek ham ruhlara özgü bir hastalıktır..

•••

Bir olay veya durumla karşılaşınca kendi kendime hep şunu sorarım: Ben ne yapabilirim?

•••

Hayat yolunda ilerlerken, arada bir durup yürüdüğü yola, yürüyeceği yola ve yol arkadaşlarına bakan yolcu gibi ol. ❖

Ekmek Ağacı ve Düşündürdükleri

PROF. DR. FATİH SATIL

Ağaçlarda sürekli elma, armut, ayva gibi meyveler görmeye alışmış biri olarak bir ağaçta ekmek yetiştiğini görseydik eminim buna çok şaşırırdık.

Ağaçlarda görmeye alıştığımız meyveler bize sıradan geliyor. Ama ağaçta ekmeğin yetişmesini olağan dışı görüyoruz. Oysa Nar gibi bir meyvenin ağaçta yetişmesinin ekmeğe göre ne kadar zor olduğunu hiç düşünmüyoruz bile.

"Küre-i arz mağazasından me'kûlât (yiyecekler) ve meşrûbat (içecekler) ve libas (elbise) ve sair ihtiyaçlarınızı temin ediyorsunuz. Parasız aldığınız bu malları İlâhî hazineden almayıp birer birer esbaba (sebeplere) yaptıracak olsanız, acaba bir nar tanesini ne kadar zamanlarda elde edip ne kadar pahalı alacaksınız?" (Mesnevi-i Nuriye)

...

Şimdi tekrar ekmek ağacına gelelim. Hiç ekmeğin de ağacı olur muymuş demeyin yazının devamını okuyunca bana hak vereceksiniz.

Bu ilginç meyve ağacının 3000 yıllık bir geçmişi var. İlk önce Polinezyalı denizciler tarafından keşfedilmiş olan bu ağaç yüzyıllar boyunca yerli kültürün ve yaşamın önemli bir parçası olmuş. Ekmek ağacını ilk keşfedip ona ekmek meyvesi anlamında "breadfruit" adını veren 1686 yılında Guam'da bu bitkiyi örnekleyen William Dampier'dir. Bu zat, ekmek ağacıyla karşılaşan ilk Avrupalıydı ancak bu ağacın meyvesinin ucuz gıda olarak kullanılma potansiyelinin fark edilmesi yıllar sonra olmuştur.

Bilimsel adı Artocarpus altilis olan bu ağaç Dutgiller (Moraceae) familyasına dahildir. Bitkinin anavatanı, Hint Okyanusu'nun doğusu ve Büyük Okyanus'un batısındaki adalardır. Buradan da diğer tropik bölgelere yayılmıştır.

Gelelim bu ilginç ağacın özelliklerine

Ekmek ağacının meyveleri olgunlaşmadan önce yeşildir. Sonraki süreçte kahverengi ve en son sarıya dönüşür. Meyveler gövdenin her yerinden çıkar. Meyvesi bir kavun iriliğinde ve ağırlığı ortalama 1-3 kg kadardır.

Meyve iyice olgunlaşmadan önce beyaz etli ve biraz unludur. Bol nişasta içeren meyveler, kullanım ve tat olarak patatese benzer ayrıca pişince ekmeği

andıran koku ve dokuya sahiptir. Bu nedenle olsa gerek ki yerel halk bu ağaca ekmek ağacı adını vermiş. Ekmek ağacının meyvesi yerlilerin temel gıdalarından birisidir. Ekmek gibi fırında pişirilerek yenilebildiği gibi haşlanarak veya değişik şekillerde pişirilerek de yenebiliyor. Ayrıca çiğken dilimlenip, güneşte kurutularak öğütülür ve bu undan ekmek ya da muhallebiye benzer bir besin de yapılır.

Ekmek ağacı yerliler tarafından sadece gıda olarak değerlendirilmez. Odunu kâğıt yapımında, kabuk lifleri dokumada, gövdesi de ev eşyası ve kano yapımında kullanılmaktadır. Ağacın gövdesinde açılan yaralardan sızan sıvı da yerli halk tarafından kanolardaki delikleri kapatmakta kullanılır.

Biraz Tefekkür Edelim

Çevremizde her gün belki de her an ekmek ağacından daha da harika olan birçok sanat harikaları ve mucizelerle karşılaşıyoruz. Fakat ne gariptir ki ibret alınacak ve bize Rabbimizi tanıtacak birer kudret mucizesi, sanat harikası olan bu şeyleri sıradanlık ve alışılmışlık perdesi altında fark edemiyoruz. Bu nedenle de büyük bir hazineden, yani yaratılışımızın en büyük gayesi ve en yüce neticesi olan marifetullahtan, Allah'ı tanımaktan ve bunun sonuçlarından mahrum kalıyoruz.

En harika bir kudret mucizesi olan kuru dalların elleriyle bizlere sunulan rengarenk meyveleri gördüğümüzde bile sıradanlık damgasını vurup lakayt kalabiliyoruz. Fakat ne zaman intizamdan düşmüş, ekmek ağacı gibi alışılmışın dışında bir şeyle karşılaştığımızda hayret edip şaşırıyoruz.

Oysa çevremizde gördüğümüz her bir canlı, karşılaştığımız her bir olay ibret alınacak, hayret edilecek harikalarla dolu. Harikalar diyarında yaşıyoruz. Aslında bu harika kudret mucizeleri bizlerde hayret uyandırırken bir yandan da bunların sahibini, şu muhteşem memleketin sultanını düşündürmesi gerekiyor. Bunun için de basiretimizi kapatan ülfet perdesini atmamız gerekiyor. İşte tam da bu noktada Kur'ân bizlere yol gösteriyor: ***"Haydi gözü(nü) çevir (de bir bak)!"*** (Mülk, 3) emrine imtisal ile etrafımızı keşfedip marifetullahta tükenmez ilim ve hikmet hazinelerini bulmamızı emrediyor. ***"Sizin için yeryüzünde çeşitli renk ve biçimlerle yarattığı şeyleri de sizin hizmetinize verdi. Öğüt alan bir toplum için bunda ibretler vardır."*** (Nahl, 13) ❖

Hayalin İçinden Öyküler

Kader Nasıl Yazılır?

HÜSEYİN BURAK UÇAR

Deniz Hanım mutfakta son hazırlıkları yapıyordu. Çalan kapı zilini kendisinden başka kimsenin duymamış olma ihtimali ile seslendi:

"Biri kapıya bakabilir mi?"

Uğur Bey bekledikleri misafirin gelmiş olabileceğini düşündü. Çalışma odasından çıkarak kapıya yöneldi ve eşinin çağrısına cevap verdi:

"Bakıyorum hayatım."

Kapıyı açtığında tahmininde yanılmamış olduğunu gördü. Gelen, bekledikleri misafirdi. "Hoş geldiniz Sinan Bey" derken, bu uzun boylu, güzel yüzlü adamı şöyle bir süzdü ve onun hiç kimsenin inkar edemeyeceği kadar karizmatik olduğunu düşündü.

"Hoş bulduk Uğur Bey" dedi genç adam.

O sırada Deniz Hanım ve lise son sınıftaki ikizleri Güneş ile Doğa, merak ettikleri gazeteciyi görmek için gelmişlerdi. Onlar da tanışıp hoş geldiniz dedikten sonra Uğur Bey misafirini çalışma odasına buyur etti. Bu buluşmanın amacı Uğur Bey'in son kitabı hakkında bir röportaj yapmaktı. Sinan Bey söz aldı:

"Öncelikle bu röportaj talebimi kabul ettiğiniz için kendi adıma ve gazetem adıma teşekkürlerimi sunuyorum. Biliyorum ki bu günlerde birçok kanal ve gazete peşinizde. Çok satan kişisel gelişim kitabınızla gündemdesiniz. Birçok yönden tartışılan KADER DİYE BİR ŞEY YOKTUR adlı kitabınızda dikkatimi çeken ilk paragraf şu oldu:

"İnsan denilen muhteşem canlının, kendi hayatı hakkında en önemli belirleyici kuvvet olması kadar doğal ne olabilir? İnsanoğlu tarih boyunca bunu kanıtlayan ve sayılamayacak kadar çok başarılı ya da başarısız hatıraya sahiptir. İnsanın gerçekten, samimiyetle isteyip de başaramayacağı hiçbir şey olamaz. Başaramadıysa yeterince istememiştir. Oysa insan düşünceden ibarettir. 'Olduğu kadar; olmadı kader' diye düşünen bir insan olumsuz sonuçları kadere yükler. Kuantum fiziği milyarlarca olasılık içinden insanın istediğini seçtiğini kanıtlamaktadır. Kader diye bir şey yoktur. Bu safsata, buna inanan insanları yapabileceği birçok şeyden alıkoymaktadır."

Tartışma konusu daha çok burada, safsata olarak nitelediğiniz kader inancı ile ilgili. Çünkü kader konusu dinimizde olmazsa olmaz derecede önemli bir konu. İmanın şartlarından birisi aynı zamanda. Bunun yanında ahiret inancı gibi, ayet ve hadislerle bildirilmiş birçok konuyu daha, 'safsata' olarak nitelendiriyorsunuz. İnanmasanız bile saygı göstermeniz gerekmiyor mu? Üstelik yeterince araştırmış olsaydınız dinimizin düşünmeyi, akıl etmeyi, araştırmayı, bilimi, bilgiyi, bilmeyi ve çalışmayı ne kadar önemsendiğini görmüş ve "Biz insanın kaderini onun çabasına bağladık" anlamındaki ayeti de fark etmiş olurdunuz.

Diğer yandan DNA'larımıza yüklenen bilgiler de bir kaderdir. Kaderin iki kısma ayrıldığını, birisinin insanın iradesi ile şekillenen kader, diğerinin ise insan iradesinin karışmadığı ve Allah'ın çok hikmetlerle dilediği kader olduğunu; insanın cinsiyetinin, fizyolojik özelliklerinin, doğumunun, ölümünün ve hangi anne-babadan geleceğinin de ikinci çeşit kadere girdiğini sizin gibi akıllı ve donanımlı birisinin anlaması gerektiği kanaatindeyim.

...

Diğer bir sorum da şu: Sizin bu ve benzeri birçok tartışmalı görüşünüze yer verdiğiniz kitabınız nedeni ile ölüm tehditleri aldığınıza dair haberler çıktı. Bu haberler doğru mu?

Bunlar Uğur Bey'in beklediği sorulardı, bu nedenle hiç şaşırmadı.

"Sizin bana bu röportaj talebinizi ilettiğiniz mailinizde yönelttiğiniz sorular çok ilgimi çekti. Bu yüzden sizinle sanal ortamda değil gerçek ortamda yani şu anda bulunduğumuz yer olan çalışma odamda görüşmek istedim. Sizin kitabımı sadece okumakla kalmadığınızı aynı zamanda benim bile tekrar okumamı ve farklı düşünmemi sağlamaya çalışmakta olduğunuzu gördüm. Bazı ifadeleriniz beni düşündürmedi değil. Fakat çabanızın boşuna olduğunu söyleyebilirim. Çünkü ben de bu konunun öncelikle bir iman konusu olduğunu düşünüyorum. Bir yaratıcıya inanması veya inanmaması kişinin bütün doğrularını belirliyor. Benden, varlığına inanmadığım bir güç tarafından alınma yazı yazıldığına inanmamı bekleyemezsiniz. Birinci kısım ikinci kısım diye ayırmak da sizin inandığınız kaderi haklı çıkarma çabanız bana göre. Anne babanızı ya da coğrafyanızı seçememenizi açıklayamayınca kader demek zorunda kalmaktan başka bir şey değil sizinki.

"Benim görüşlerimin saygısızlık olarak algılanmasına ise katılmıyorum. Sonuçta benimki de bir iman meselesidir. Başkasının inandığı gibi inanmak zorunda değilim. Az öncede söylediğim gibi birinin yazdığına inanmadığım için kendi kaderimi kendim yazıyorum. Oysa siz "Bir insan kendi kaderini yazsaydı, kendine bir son yazar mıydı?" gibi sorular sorarak laf ebeliği yapıyorsunuz.

"Ölümle tehdit edildiğim ise maalesef doğru. Gazetenizin yayın çizgisinin ve sizin, benim görüşlerime tamamen karşı olduğunuzu biliyorum. Siz de kabul edersiniz ki ölüm tehdidinde bulunanlar büyük ihtimalle sizin ve gazetenizin görüşlerine yakın kişiler çıkacaktır. Buna rağmen talebinizi kabul ettim. Bu tehditlere pabuç bırakmayacağımın bilinmesini istedim."

...

Sinan bey, bu her yanı dikenle sarılmış, kibir kokan sözleri hiç bölmeden sabırla dinledi. Bu sözlere verilecek cevapları elbette vardı. Fakat onun görevi bu değildi. Artık asıl kimliğini açıklamak zamanı geldiğini düşünerek söz aldı:

"Beni her şeye rağmen ve hatta sizin canınıza kastedebilecek bir profile uygun olmama rağmen kabul etmeniz büyük cesaret. Bu kadar cesaretli olmanızdan cesaret alarak ve bana verilen yetkiyi kullanarak şu anda sizin ömür sürenizin dolduğunu ve benim de canınızı almaya gelen bir melek olduğumu söylesem ne dersiniz?"

"Hakkınızda yanılmadığımı düşünür ve buna elbette ki gülerim. Sizin bir katil olmanız ihtimalini bile kabul edebilirim fakat bir melek olma iddianız komik doğrusu. Üstelik benim, meleklere de inanmadığımı biliyorsunuz."

"Fakat yine de bana iddiamı ispat hakkı tanımanızı rica ediyorum. Biz şimdi sizin çalışma odanızdayız öyle değil mi? Evde şu anda eşiniz ve çocuklarınız var. Onları çağırabilirseniz iddiamı kanıtlama şansım olacak."

Uğur Bey ailesine bir kötülük yapılmış olmasından da korkarak odanın kapısını açtı ve eşine ve çocuklarına seslendi fakat yanıt alamayınca odadan çıkarak onları, evin tamamında aramasına rağmen bulamadı. Üçünün de telefonlarını arayıp, 'aradığınız numara kullanılmamaktadır' mesajı alınca tedirginliği daha da arttı. Odaya geri döndü ve korku dolu bir ses tonu ile:

"Fakat bu nasıl olabilir? Eşim ve çocuklarım bana haber vermeden evden ayrılmışlar. Onlara zarar verecek bir şey yapmadığınızı umarım."

"Hayır Uğur Bey sakin olun. Size iddiamı kanıtlamaya çalışıyorum. Sizden başka kim-

seye zarar verme yetkim yok. Benim görevim sizin canınızı almak."

"Kesin artık bunun şakası bile kötü. Haddinizi aşmaya başladınız. Bu röportajı sizin aklı başında ve görüşleri benimle aynı olmasa da düşünen bir insan olduğunuz kanaati ile kabul etmiştim. Fakat görüyorum ki sizin aklınız başınızda değil."

"Size çabuk karar vermemenizi tavsiye ederim. Pencereden dışarı bakarsanız beni daha iyi anlayacaksınız."

Uğur Bey inanmayan fakat merakını da yenemeyen bir hal içinde pencereye yöneldi. Dışarıya baktığında gördükleri karşısında içine düştüğü şaşkınlıkla kısa bir süre konuşamadı. Daha sonra zar zor da olsa şu cümleler döküldü dilinden:

"Olamaz bu bir rüya olmalı, odamda değilim de bir uzay gemisinden dünyayı seyrediyor gibiyim. Muhteşem bir görüntü."

Kendine geldiğinde misafirine dönerek şaşkınlık ve korku içinde sordu:

"Ne demek şimdi bütün bunlar? Bir rüyada mıyım, bir şaka programında mı? Öldüm mü yoksa?"

Misafir, onu daha önce oturduğu koltuğa tekrar yönlendirerek ve sakin bir ses tonu ile yatıştırmaya çalıştı:

"Korkmayın. Benim bir melek olduğum doğru fakat Azrail değilim. Belki de o gelecekti fakat bildiğim kadarı ile siz kendi kaderinizi yazmak konusundaki ısrarınızda başarılı oldunuz ve ben gönderildim. Size tanıyacağım yirmi dört saatlik bir zaman zarfında, daha ne kadar yaşayacağınızı, ne şekilde yaşayacağınızı ve kendi ölümünüzün ne şekilde olacağını ve nelere sahip olacağınızın ana hatları ile belirleme hakkı kazandınız. Bu konuları belirlerken herhangi bir kısıtlamaya tabi olmayacaksınız. Fakat ölüm tarihinizi ve ölüm şeklinizi, yaşayacağınız yerleri, sahip olacağınız olanakları, mal ve mülkleri ve sahip olacağınız yetenekleri mutlaka belirlemeniz gerekiyor. Bu arada eşiniz, çocuklarınız ve sevdikleriniz konusunda sizin "Herkes kendi kaderini kendi yazar" iddianız gereği bir tasarrufunuz olamayacak. Fakat bir istisna olsun, onlarınkini de ben yazayım derseniz bu da mümkün."

"Bütün bunlar bir rüya olmalı. Değilse böyle bir şeyi benden istemeniz bana bir ceza amacını mı taşıyor? Evet kendi kaderimi kendim yazarım iddiasında bulundum fakat aslında bunu sizin istediğiniz şekilde yazmak konusunu hiç düşünmemiştim. Şimdi istediğinizi yapmazsam zaten sürem dolmuş ve öleceğim öyle mi?"

Uğur Bey'in kafası karmakarışıktı. Bir an yaşadığı tereddüt ile, evdekilerin karşı komşuya geçmiş olma ihtimali geldi aklına. Evin dışarıya açılan kapısına yöneldi ve açtığında yine aynı manzara ile karşılaştı. Kapı bir uzay boşluğuna açılmaktaydı. Karşılaştığı görüntü muhteşemdi. Biraz daha ikna olmuş bir halde odaya geri döndü ve misafirine sordu:

"Evrene ve yaratılışa dair sorularım olabilir mi?"

"Bu konular için normal bir akıl seviyesi, Kuran-ı Kerim ve hadisler yeterli. Benim görevim yirmi dört saat sonra gelip kendi yazacağınız kaderinizi sizden teslim almak. Süreniz başladı, yarın aynı saatte burada olacağım. Bu süre zarfında eşiniz ve çocuklarınız da evde olmayacak. Uzay manzaranızı dilediğiniz kadar izleyebilirsiniz."

Misafir bir anda gözden kayboldu. Artık oturduğu yerden ne tarafa baksa aynı manzarayı görebilen Uğur Bey de olayın gerçekliğine dair şüphe kalmadı. Elleri çalışma masasındaki kağıt ve kaleme uzandı. Kendini bildi bileli bir safsata olarak nitelediği kader için şu anda çok farklı şeyler düşünüyordu. Gerçekten de bundan sonraki hayatına dair her şeyi yazabilseydi eğer, neler yazardı?

Melek ona sorduğunda laf ebeliği olarak yorumladığı "Bir insan kendi kaderini yazsaydı, kendine bir son yazar mıydı?" sorusu geldi aklına. İçinden bir ses başka bir soruyla cevapladı bunu: "Kendisine bir 'başlangıç' yazamayan bir insan, bir 'son' yazabilir miydi?"

...

Uğur bey çalan kapı zili ile geldi kendisine. Çalışma odasında uzandığı kanepeden doğrulurken, eşinin mutfaktan seslenişini duydu:

"Biri kapıya bakabilir mi?"

Bu Da Tesadüf mü?

DOÇ. DR. RASİM SOYLU

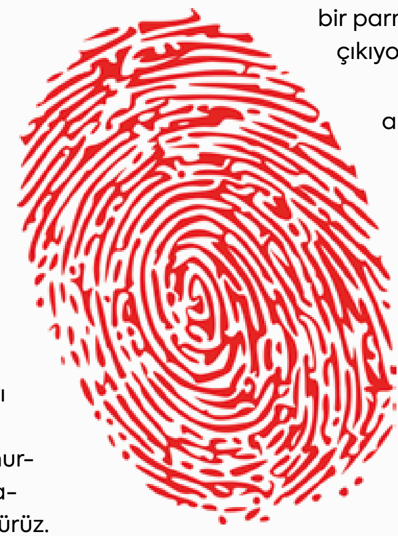
Fen lisesi öğrencileriyle bir söyleşide "her şeyin özel bir tasarım olduğunu ve hiçbir canlının diğeri ile birebir aynı olmadığını" anlatıyordum.

"Biriciklik olarak da adlandırılan bu durum, her şeyin çok özel bir tasarım ve estetik bir sanat eseri olarak yaratıldığını gösterir" dediğim sırada bir öğrenci şöyle bir soru sordu:

"Her şeyin farklı olması bir tesadüf olamaz mı?"

O an aklıma rahmetli Selahattin Şimşek'in şu sözü geldi:

"Hep isabet edene hiç tesadüf denir mi?"

Bir okçu düşünün her attığı ok tam 12'den vuruyor. Hiç şaşmıyor. Buna tesadüf diyebilir miyiz?

Her yumurtada bir sarı bir de beyaz görüyoruz. Eğer döllenmiş tavuk yumurtasıysa her tavuk yumurtasından civciv çıktığını görürüz. Bir düşünün, yumurtanın sıvı beyazı ve sarısından, tavuğun eti, kanı, tüyleri, ayakları ve gagası gibi farklı sertlikte ve özellikteki bütün organları yaratılıyor. Hiçbir civciv birbirinin aynısı değil. Bu tesadüf olabilir mi?

Eğer o bir yılan yumurtası ise yılan, timsah yumurtası ise timsah ve kaplumbağa yumurtası ise kaplumbağa çıkıyor. Döllenmiş olmak şartıyla ve kuluçka süresini sağlıklı tamamlamak şartıyla her defasında yumurtadan bir yavru çıkıyor. Bunların da hiç birisi birbirinin aynısı değil. Her defasında yeni bir suret. Bu da tesadüf olur mu?

İnsan yavruları da aynı. Anne karnında hiç kimsenin görmediği bir karanlık içerisinde tek bir hücrenin döllendikten sonra mitoz bölünme ile çoğalmasıyla daha üç haftalıkken kalbi atmaya başlıyor ve birkaç aylıkken elleri, parmakları hatta parmak izleri teşekkül ediyor. Ortaya her seferinde benzersiz yeni bir yüz, yeni bir parmak izi ve yeni bir retina izi çıkıyor. Bu da mı tesadüf?

Kar taneleri gökyüzünden aheste aheste iniyor. Altıgen tasarımıyla adeta bir dantel gibi ince işçilikle işlenmiş. Sadece altıgen olmakla birlikte hiçbir kar tanesi birbirinin aynısı değil. Bu da mı tesadüf?

Örnekleri artırmak mümkün. Günümüzde yapay zekâ ile dünyada kayıtlı bütün tasarımlar taranmak suretiyle benzersiz yeni bir tasarım yapmak mümkün. Peki ilk insandan kıyamete kadar bütün insanların yüzlerini, parmak izlerini retina izlerini ve DNA'larını taramadan benzersiz yeni bir insan tasarlamak ya da bütün kar tanelerini birden bilmeden ve nazara almadan biricik yani benzersiz yeni bir kar tanesi tasarlamak mümkün mü?

Demekki yarattıklarını benzersiz yaratması, Allah'ın her şeyi kuşatan ilminin en çarpıcı göstergesidir. Allah (cc), Alîm'dir, O her şeyi bilir.❖

En Güzel Yastığın Nedir?

SENAİ DEMİRCİ

"En güzel yastığın nedir?" diye sorsalardı bana, hiç tereddütsüz "yarın" derdim. Yastık... Başımı usulca bırakıp kendimi unuttuğum yer. Yastık... Gözlerimi kapatıp gövdemi sessizce, dertsizce yarına taşıdığım dem. Yarın... Bugünün telaşlarını savurup fırlattığım loş uçurum. Yarın. Bugünün ellerinden ellerimi çekip hayatla bağlarımı koparmama bahane eylediğim boşluk.

"Nasılsa yarın var!" deyip de ân'ın üzerimizdeki keskin hükmünü törpülüyor değil miyiz? "Yarın yaparım!" deyip de günün içinden duygularımızı, aklımızı, yeteneklerimizi, hasılı varlığımızı çekiyor değil miyiz? Kapatmıyor muyuz gözlerimizi bugünün güneşine, nasılsa yarın güneş yeniden doğacak diye? Kapatmıyor muyuz gönlümüzü bugünün aşkına, önümde çok uzun yıllar var diye? Sevdiklerimizi küstürüyoruz, sevenlerimizi kırıyoruz, umarsız bir maske takıyoruz bugün. Nasılsa yarın telafi ederim diye. Çekmiyor muyuz ellerimizi en ciddi işlerin eteğinden daha zamanı gelmedi diye? Alıp gölgemizi her akşamın hüsranına yatırmıyor muyuz?

Sanki hiç yokmuşuz gibi, hiç var olmamışız gibi geçmiyor muyuz günün içinden? Hasretlerimizi, hayallerimizi, ümitlerimizi, beklentilerimizi, özlemlerimizi zamanın kanına katmadan, elimizde meyvesiz kuru tohumlarla kala kalmıyor muyuz? Yastığımızdır yarın. Alıp başımızı gittiğimiz isimsiz, sınırsız, kuralsız, tanımsız ülkemiz. Aklımızı başımızdan alıp götüren uykumuz. Bugünden kaçışın saydam, sessiz, itirazsız suç ortağı, sırdaşı. Gözümüzü bağlayıp bize habire sayılar saydıran saklambaç arkadaşımız.

Sürekli bizi ebe eder yarın. Topal bırakır. Bizi sığlaştırır. Bizi yok sayar. Kendi kıyılarımızdan çeker yüreğimizin inci mercanını. Kentin kuytularında nefesimizi boğar, sözümüzü kekeme eder. Yo, yo, suç yarının değil. Yarının ayağımıza gelir gelmez adını "bugün" diye değiştirdiğini unutanın. Yarınlara güvenip de bugünü eğretileştirirken, yarınların birinde kendisine geniş zamanlar düşeceğini hayallerken, "dün"lerde "yarın" diye idealleştirdiği bir "yarın"ı daha elinin tersiyle ittiğini fark etmeyenin...

Suç bizde. Şairin dediği gibi "yarın artık bugündür." Yarın diye beleyip beslediğimiz, hayallerimizle emzirdiğimiz o gelecek günler, o bitmez zamanlar, o geniş zamanlar gelir gelmez, kendimizi içinde sıradanlaştırdığımız bir "bugün" oluveriyor. Yarına ideal yükleyenler, gelen yarının adı "bugün" olduğunda, bütün idealleriyle o günün sabahında var kılmaları gerekir kendilerini. Hayallerini yarınlara güvenerek erteleyenler, yarınlar sıra sıra gelip "bugün" olarak ellerine ayaklarına vardığında, her şeyi bir kenara bırakıp el üstünde tutmaları gerekir bugünü. Sanki son günleriymiş gibi, sanki başkaca ve bir daha yarın gelmeyecekmiş gibi, ruhlarını damıtıp bugünün imbiğinde damıtmaları gerekir yarın sevdalılarının.

Sahi, bugüne kadar kim "yarın" gerçekleştirmiş başarısını? "Yarın" ödev yapan öğrenci oldu mu acaba? Yazısını "yarın" yazmayı başaran bir yazar olmuş mudur? Hayır, hayır, içimizden hiç kimse "yarın"ı yaşamadı, yaşamıyor, yaşamayacak. Yarınların hepsi bugün oldu, oluyor, olacak... Bugün'e kendini yakıştıramayan, yarınların hiçbirinde gününü gün edemeyecek. İmrendiğimiz o başarı öykülerinin hepsi kahramanlarının "bugün"ünde gerçek oldu. Bir ömre rengini, istikametini veren kritik kırılmaların hepsi sıradan bildiğimiz herhangi bir saatin içinde oldu bitti.

"Yarın"a, "az sonra"ya, "hele dur, zamanı değil!"lere yaslananlar, "bugün"lerin içinde siliniverdi, "şimdi"nin kalbine can olamadı, "an"ın göğsünden çekildi. Hiç dokunmadan geçtiler zamanın içinden. Hiç yaşamamış gibi sürüklendiler bugünden yarına.

İspat etmemi ister misin? Ben de bu kısa yazıyı sürekli "yarın"lara erteledim. Ama sonunda oturdum ve yazdım. Ellerimi bilgisayarımın tuşlarına bağladım, koltuğumda hapsettim gövdemi, kalbimi bu satırların karasına mahkûm ettim. Yazıyı, "bugün" yazdım, "şimdi" bitirdim. Sen de "yarın" okuyamayacaksın bu yazıyı. Eminim "bugün" okuyor olacaksın... Bugünü uyanık geçirmek istersen, "yarın" yastığını başının altından çek!

İyi uykusuzluklar! ❖

Yorgunum Sadece...

KÜBRA ÖZBİRİNCİ

Bir başlangıç için, fazlaca bitkin; bir bitiş için, fazlaca durgun...

Bir yolum var yürüdüğüm, tökezleyip durduğum; bir ümidim var tutunduğum, her nefesimde yeniden doğduğum...

Hayat bu!...

Yaşarken değil de, yaşanmışlıklarından olgunluğun...

Gördükçe bildin sandığın aslında... Anladığında hep en geç olan...

Peşimde bir hırsızım var!..

Zamanımı aldıktan sonra, bana tecrübe katan, kaybettikten sonra cevabı anlayan...

Yine şanslı da!..

Her şeyini verip de hiç anlamayana vah ki ne vah!..

Sen misin kendimi bildim diyen? O zaman hiç bilemediğinden devamlı yoğrulan kalbim, çözmeye çalıştığın iplerini düğüm yapıp boynuna asan nefsim, dolanırsın avare!..

Aklın başka, ruhun başka yerde!..

Sen misin kul?..

Bak durduğun yere...

Bir tarafta uçurumun ucunda imanın, bir tarafta onu aşağıya iten nefsim...

Kendi kendine çıkamadığın bir dipsiz kuyudur yolun...

Işığını aç, gör karanlığından fışkıran nuru, tutun İslam'ın ipine, kurtul bu bilinmezlik kuyusundan, kurtul!..❖

Son Kullanma Tarihi

SELİM GÜNDÜZALP

Değerliyiz. Allah bizi böyle yapmış.

Kendimiz için en iyisini isteriz. Anlamsız, değersiz, günü geçmiş şeyler bize göre değildir. Bir markette bile, bir paketi aldığımızda hemen son kullanma tarihine bakarız. Sağlığımızı, bünyemizi gözümüz gibi korumak isteriz.

Şükür ki, Rabbimiz bizi böyle yapmış.

Kitapçı dükkânına girince de benzer duyguları yaşarım. Bilirim ki, değerli kitaplar insana değer katar; iyi kitaplar insanı iyileştirir; bir hakikate ayna olan kitaplar aydınlatır; derdi olan kitaplar derman olabilir. Yoksa her önüne geleni okumakla otlamanın ne farkı var?

İnsan seçmeli...

İnsan, dakikalarını, saatlerini, kıymetli ömür parçalarını vereceği bir eseri seçmeli...

Böyle yapmazsa değerliyi verip değersizi alan müflis bir tüccar olur da farkına bile varamaz.

...

Ortalıkta o kadar son kullanma tarihi geçmiş kitaplar, küflenmiş fikirler, çürümüş inançlar dolaşıyor ki, insan irkiliyor. Hiçbir hakikate dayanmayan, dahası dimağı zehirleyen fikirler ısıtılıp ısıtılıp insanlara servis ediliyor.

Bu manzara, Mekkeli müşriklerin Allah'ın Elçisinin sesinin duyulmaması için ortalığı gürültüye boğma çabalarını hatırlatıyor... Dünyada değişen bir şey yok...

Bir gün birisi yanıma gelip bir konuda ahkâm kesmişti. "Bu önemli bir konu. Bunun üzerine hüküm bina edersek birilerine suizan ederiz, haklarına gireriz, insanlara da yanlış örnek oluruz" dedim ve nasıl böyle bir hükme vardığını sordum. "Şu kişiden duydum" dedi. Onu aradık, o da başkasından duymuş. Onu da aradık; aldığımız cevap ibretlikti: "Ben öyle olduğunu düşündüm."

Delil yok, dayanak yok, emare yok, araştırma yok; sadece öyle olduğunu zannetmiş...

...

Bu basit örnek gibi, duyup, izleyip, okuyup edindiğimiz fikirler, kanaatler, inançlar için de aynı yolu takip etsek, farklı bir tablo ile mi karşılaşacağız acaba!?

Sonunda "öyle zanneden" bir insana mı ulaşacağız!?.

Birilerinin varsayımları uğruna tek sermayemiz olan hayatımızı mı veriyoruz!?.

Kur'an'da, burada peşlerine takıldıkları, ahirette ise hiçbir hakikate dayanmadığını gördükleri kişilere, insanların nasıl düşman kesildiklerinin ibretli manzarası kaç yerde nakledilir... Sen birisinin peşine takıl, o ise her iki hayatını berbat etsin...

En çileli hayat bu aslında... Ve trajik...

İnsan midesi için ekmeğin, tuzun iyisini arasın da, aklını, kalbini en bozuk fikirler, kanaatler, inançlar ile doldursun... Olacak iş mi!.. Garip ama gerçek...

O gün pişman olup son bir çare için feryat edenlere verilen cevap, ibret alma ve düşünme yetimizin de 'son kullanım tarihi' olduğunu gösteriyor: "Size düşünecek olanın düşüneceği kadar bir ömür vermedik mi? Hem size uyarıcı da gelmişti."

...

Yunus Emre *"Söz odur ki Hakka vara"* diyor.

Hak'tan gelmeyen, Hakk'a dayanmayan, Hakk'ı göstermeyen, Hakk'a ayna olmayan söze söz diyesi gelmiyor insanın.

Ölçümüz doğru olmalı ki, ölçümlerimiz doğru olsun.

Elindeki hakikatsiz felsefelerle, putperest inancıyla hayatı anlamaya, anlam vermeye çalışmak bir yere vardırmıyor işte; ama görene...

Cemil Meriç "izm"ler için boşuna, "idrakimize geçirilmiş deli gömlekleri" demiyor...

...

Bediüzzaman Hazretleri, Kur'an hakikatlerini elmaslara, insan fikirlerini de cam parçalarına benzetir.

Ömrümüz toplamakla geçiyor... Fakat toplayıp durduğumuz bir hazine mi, değersiz cam parçaları mı?..

Hayat kumbaramız sınav sonrası açılacak, o zaman belli olacak bu... Şimdilik toplamak serbest...

...

Yolcuyuz dünyada... Ahiret yolcusuyuz ve en doğru rehbere ihtiyacımız var. Şakası yok...

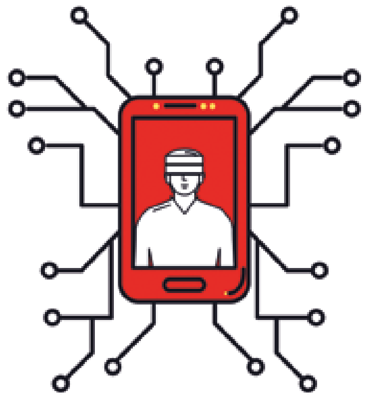
Bediüzzaman Hazretleri diyor ki, *"Elde Kur'ân gibi bir mucize-i bâki varken, başka bürhan aramak aklıma zâid görünür."*

Ne mutlu doğruları doğru yerde arayıp, hakkı bulan ve ona ittiba edenlere. *"Onu bulan her şeyi bulur. Onu bulmayan hiçbir şey bulmaz. Bulsa da başına belâ bulur."* (Mektubat, Altıncı Mektup) ❖

Transhümanizm

Teknoloji ile Bütünleşmek

NİHAL BALCI

İlk insanlar mezarlarından kalkıp halimize baksalardı, makinelerle olan simbiyoz hayatlarımıza herhalde çok şaşırırlardı. Arabalarla bir yerden bir yere gidiyoruz, klimalarla vücut sıcaklığımızı ayarlıyoruz, evde, mutfakta, işte sürekli aletler kullanıyoruz.

Bulunan her yenilik ise başka birine kapı açıyor. Örneğin, gözleri daha az gören biri için, kendine has bir gözlük yapılıyor. Fakat insana yapılan bu kolaylık, sanki o yoldan atılacak adımların ve meydana gelecek yolun bir başlangıcı gibi. Artık gece görüşü, kamerası, mikrofonu olan akıllı gözlükler var. Bluetooth'a bağlanıyor, müzik çalıyor, fotoğraf ve video çekiyor, sesli veya görüntülü telefon araması yapıyor, ses komutları ile çalışarak mesaj gönderiyorlar.

@Google

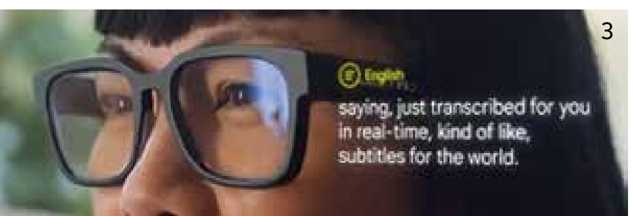
1

Snap Spectacles 2

2

Google'ın çıkarttığı prototip akıllı gözlükler ise karşınızda yabancı dil konuşan birinin sözlerini, eş zamanlı olarak sizin anladığınız dile çeviriyor, alt yazı ile gözlükten size yansıtıyor. (Resim 3)

3

Telefonlar ise neredeyse ek bir organımız gibi. Hatta elinden telefonu alınan bazı gençler, sanki bir parçası koparılmış gibi tepki veriyor. Gerçekten de, üretilen makinalar ve teknoloji sadece hayatımızın değil, bizzat kendimizin bir parçası olmaya başladı.

Cutecircuit'in ürettiği ses gömleği ile gittiğiniz her yere dinlediğiniz şey sizinle beraber geliyor. (Resim 4)

Tamamen sağır olan birisi ise, gömlek sayesinde, dokunma duyusu ile, müziği farklı bir şekilde ritim olarak algılıyor. Örneğin, bir müziğin keman sesi kollardan, bateri ise sırttaki sensörler ile hissediliyor.(Resim 5)

Kalp pilleri, kalça, diş ve diz implantları sıradan bir hal aldı.

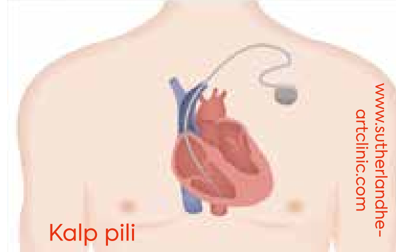

4

5

@Cutecircuit

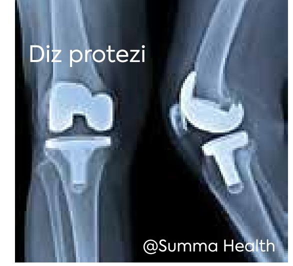
Kalp pili

www.sutherlandheartclinic.com

Kalça protezi

www.joint-surgeon.com

Diz protezi

@Summa Health

Birden fazla ülke ve şirkette üretilen, farklı modeller, geçtiğimiz 15 yıl içerisinde 500'den fazla insana takılmış.[1]

İmplantlar tamamen kör bir insanın mükemmel görmesini henüz sağlayamasa da, kendi kendini daha rahat idare edebilecek, dışarı çıkıp kalabalık bir caddede yürüyebilecek kadar görüntüleri ayırt edebilmesini sağlıyor.

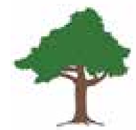
Şu an için en çok kullanılan implantlar ise kulak implantları. Dünyada yaklaşık 750 bin kişide bulunan bu implantlar birkaç farklı parçadan oluşuyor. Elektrotlar, kulağın salyangoz kısmına yerleştiriliyorlar. İşitme cihazlarından farklı olarak sesi sadece artırmıyor, işlev görmeyen işitme bölgelerini aşıp, direk duyma sinirine ulaştırıyorlar.[2] (Resim 11)

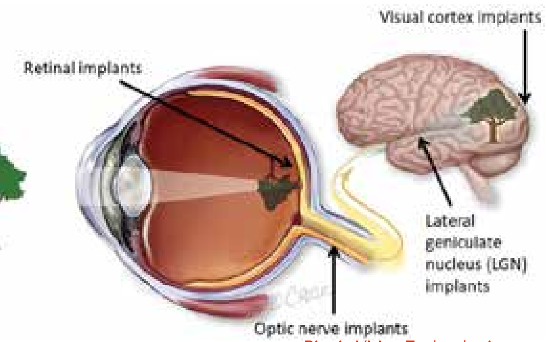

Beyin ve göz implantları hala gelişme aşamasında. 2000'lerin başlarından beri insanlar üzerinde deneniyor. Üstteki resimde, kablolu beyin implantı ile bilgisayarı kontrol eden felçli bir hasta.

"DAHA YOK MU?" DEMEK İNSANIN DOĞASINDA VAR

Adderall, hiperaktivite tedavisinde kullanılan amfetamin bazlı bir ilaç. Reçetesiz narkotik olarak alınırsa kısa bir süre için aşırı bir mutluluk veriyor fakat bağımlılık yapıyor ve maddi manevi çok zarar veriyor. Dikkati ve enerjiyi artırdığı için Amerika'da pek çok sporcu, öğrenci ve profesör tarafından, uzun saatler uyumadan çalışabilmek için kullanılıyor. Nasıl sporcular steroid kullanarak güç ve hızlarını artırıyorlar ise bazıları da daha zinde, aktif, başarılı olabilmek için, maalesef, bu yola başvuruyorlar. Rakamlar ise korkutucu.

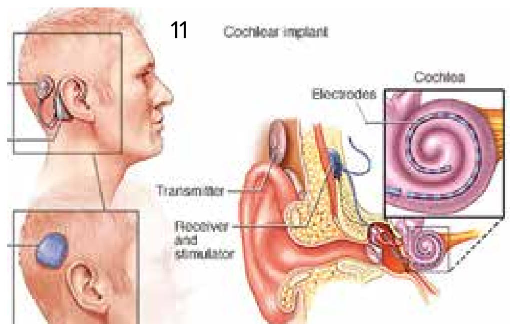

Bionic Vision Technologies

Halen üzerinde çalışılan göz implantları aşağıdaki resimde görülen farklı noktalara konuluyor.

Saydığımız implant ve protezler bir hastalığın tedavisi veya bir uzvun eksikliği için kullanılıyor. Şu anda insan üzerinde deneyleri yapılan göz, kulak, beyin implantları gibi gelişmeler, hep tıbbi nedenler gösterilerek başlatılıyor. Zaten öyle olmasa izin almak mümkün olmazdı. Fakat zamanla, milyar dolarlık bu endüstri sahası, tıp alanından çıkıp, genel halka da yayılacaktır. Göz implantı sadece kör birinin görmesi için değil, sağlıklı birinin göremediği renk ve uzaklıkları görebilmesi için, beyin implantı beyni Cloud'a çevirmek için kullanılmak istenecektir.

Örneğin, yapılan bazı dış iskeletler öncelikle felçli insanların yürümesi için tasarlanmıştı. Fakat daha sonra sağlıklı insanların kendi kapasitesinin üstüne çıkıp daha

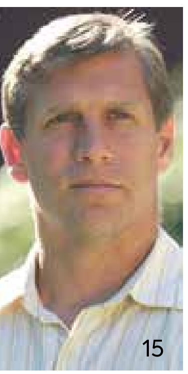
11

@Mayo Clinic

@Lockheed Martin
12

www.daniclode-design.com
13

www.army.mil/article
14

15

hızlı koşma, daha fazla yük kaldırma, daha yükseğe tırmanmaya yarayacak olanları da yapıldı. Bir süre sonra suda koşmayı sağlayanları da yapılabilir. (Resim 12'de bir askerin gücünü artıran dış iskeleti)

Protezler her zaman eksik olanın yerini doldurmuyor. Ele takılan altıncı bir parmakla iki elle yapılacak işler tek elle yapılabiliyor. Protez parmak, bir bileklik ile bağlantılı. Bluetooth ve basınç sensörleri ile ayak baş parmağından kontrol ediliyor. (Resim 13)

Altıncı parmağı sadece beş gün kullanan bireylerde kendi parmaklarını kullanma tarzlarının değiştiği ve beyinde yeni sinapslar oluştuğu gözlemlenmiş.

Yine askeriye için üretilen 3. kol ile daha fazla yük ve ağır silahların taşınabilmesi hedefleniyor. (Resim 14)

Sağlıklı insanların kendilerini "güncelleme" isteği bunlarla bitmiyor. Artık sıradan insanlar, sanki birer Marvel karakteri gibi, sentetik parçalar ile kabiliyet ve güçlerini artıracak yollar arayışındalar.

2016'da Amerika'da başkanlık yarışına katılan, ünlü transhümanist Zoltan Istvan (Resim 15) seçim kampanyasında bilim, sağlık ve teknolojiyi merkeze oturtan bir politika izleyeceğini söylemişti. Dünyadaki biohackerların liderlerinden olan Istvan eline taktırdığı çip ile bilgisayarına şifresiz giriş yapıp; evinin kapısını anahtarsız açıyor. Teknoloji hazır olduğunda beynine de çip taktırmakla ilgili hiçbir problemi olmayacağını belirtiyor. Google'ın ve GPS'in aynen beyninde olması ve internetle eş zamanlı olarak düşünebilmenin veya farklı bir dili anlayabilmenin cazipliğine dikkat çekiyor ve insanların daha güzel olmak için estetik ameliyat oldukları gibi, daha zeki olabilmek için de beyin çiplerine başvuracaklarını düşünüyor.

TRANSHÜMANİZM NEDİR?

Transhümanizm, insanın sınırlarını kabul etmeyip, biyoteknoloji, genetik mühendisliği, nanoteknoloji ve bilgisayarlar ile kabiliyetlerini, his ve duyularını artırma peşinde olan bir hareket. İlk olarak Dante'nin Divine Comedy eserinde, ahiretteki tekrar yaratılış ile ilgili ortaya koyduğu bu kelime, aslında dini bir kökeni olmasına rağmen, şimdilerde insanı güncelleme sevdasında olan teknoloji meraklıları tarafından kullanılıyor. Eğer yapılacak olanlar, hastalıklara ve engellilere çare olacak, insanın daha zeki, farkındalık sahibi, güçlü ve dayanıklı olmasını hedefleyen faydalı keşifler ise çok güzel. Kimileri için bir parçasının makine olması seçim değil, bir gereklilik. Sağlıklı bir insana yeni kabiliyetler kazandırılması için olduğunda ise, bazı durumlarda sanki bir çizgiyi aşıyor ve bulanık bir alana giriyor.

İNSAN IRKI OLARAK NEREYE GİDİYORUZ?

Grindhouse Wetware'in deri altı implantları gece feneri olarak iş görüyor. (Resim 16) Nasıl? Beğendiniz mi? Yoksa sokak lambası gibi gezmek istemez misiniz? Öyle ise diğer gelişmelere bir bakın:

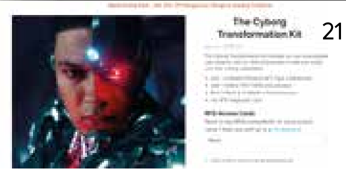

Ryan OShea
16

Maddy Savage. @NPR
20

17

18

@Dangerous Things
19

21

22

@Dangerous Things
23

24

MIT tarafından keşfedilen duoskin, altından yapılmış bir dövmeye benziyor. Bir versiyonu dokunmatik bir yüzey gibi iş görüyor. Bir başkası ise bilgisayar ve telefonların kontrolunu sağlıyor, bilgi depoluyor.[3] (Resim 17-18)

İsveç'te binlerce insan ellerindeki pirinç tanesi büyüklüğündeki çipler ile evlerine ve ofislerine giriyor, toplu taşıma araçlarını kullanıyor. Bir hafızası olan ve internete bağlanan çipler, aşı yapar gibi, baş parmağın üzerine enjekte ediliyor.[4] (Resim 19) (Resim 20: Web tasarımcısı Eric Frisk evinin kapısını çip ile açarken.)

Deri altı implantlar yaygın bir şekilde internette satılıyor. (Resim 21-22) Mikroçiplerin, frekans ve fonksiyonları farklı çok çeşitleri var. Dünyada 500.000'den fazla insan tarafından kullanılıyor. (Resim 23)

Yeni modelleri ve genişletilmiş hafızaları ile mikroçipler sayesinde anahtar, kimlik, ehliyet, kredi kartı, kartvizit, toplu taşıma kartı, uçak bileti gibi yanımızda bulundurulması gerekenlerin artık taşınması gerekmeyeceği gibi, kaybetme riski de ortadan kalkmış oluyor.

Akıllı evlerde ise implantlar ile, ev nerede olduğunuzu bilip ona göre sıcaklığı ayarlayıp, bulunduğunuz yerdeki ışıkları ve elektronikleri çalıştırıyor, diğerlerini kapatarak israfı önlüyor.

25

26

27

28

29

SÜPER İNSANLAR

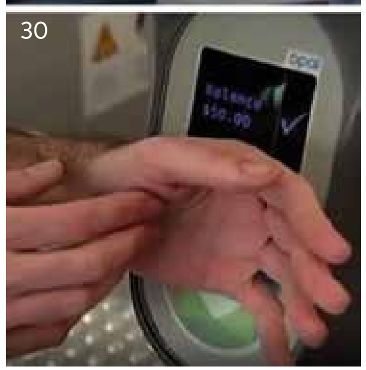
Neil Harbisson (Resim 24) başına taktırdığı antenle, elektromanyetik alanı ölçüyor, telefonla konuşuyor, müzik dinliyor, uydulardan sinyal ve veri alıyor. Her gün iki saat, Uluslararası Uzay İstasyonuna canlı bağlandığını söyleyen Harbisson, renk körü olmasına rağmen, normal insanların göremediği renkleri de "duyabiliyor". Kablosuz internete ve bluetooth'a bağlanan anteni, dünyanın her yerinden renkleri alıp hissedebilmesini sağlıyor. Sadece sesli mesajları almıyor: Bir arkadaşı ona bir güneşin batımı resmi gönderdiğinde, bu resmi renkleri ile algılıyor. Eğer uykuda ise, renkli olarak resmi rüyasında görüyor. Bir düşünün, arkadaşınız size rüya gönderebiliyor![5]

Bir dansçı olan Moon Ribas ayaklarındaki implantlar ile sismograflara bağlı. Dünya üzerinde herhangi bir yerde bir deprem olduğunda, bedeninde titreşimlerle depremi yaşıyor. Kaydedilen deprem dalgaları ile daha sonra dansları için koreografiler ve besteler yapıyor. Bu teknolojiler ile gezegenimizi daha derin bir şekilde anlayabileceğimizi söylüyor.[6]

Yeni teknolojiler ile bir şeyin sadece "bilinmiyor", aynı zamanda "hissediliyor" olması kâinatı anlamayı başka bir boyuta taşıyor olmalı. (Resim 25)

Kaptan Cyborg olarak adlandırılan Sibernetik profesörü Kevin Warwick ise 1998'den beri implantları kendi üzerinde deniyor. Bir mikroçip olan ilk implantı ile okulunda, dokunmadan kapıları ve ışıkları açıp, termostatları değiştiren Warwick, implant ile sinir sistemini internetten robotik bir kola bağlayıp, kolu başka bir kıtadan idare edebilmeyi başarmış. Warwick New York'tan İngiltere'deki kolu idare ettiği gibi, aynı zamanda kendisi de koldan güç ve basıncı hissetme ile ilgili sinyaller alabiliyormuş. İmplantını ultrasonik sensörlere bağladığında ise yarasaların karanlıkta uçabilmesini sağlayan duyuya benzer bir kabiliyet kazanmış ve gözleri tamamen kapatılmış olsa da bir cismin kendisine yakınlığını, uzaklığını veya yaklaştığını hissedebiliyormuş. Yaptığı en ilginç deneylerden biri ise eşine de bir implant takıp, kendi sinir sistemini ona bağlaması. Aralarında bir çeşit telepati sağlayan bu deneyde, Warwick, uzaktan fakat eş zamanlı olarak eşinin elini sanal olarak tutabiliyormuş.[7]

30

Manel Muñoz kafatasına yapılan iki implant ile atmosferdeki sıcaklık ve basınç değişimlerini, yağmur ve fırtınanın geldiğini ses olarak algılayabiliyor. (Resim 26)

Jeofizikçi Mohsen Minaei sol eline taktırdığı bir mıknatıs ile metalleri çok rahat tutabiliyor. Sağ kolundaki çip her an hava sıcaklığının nasıl olduğu farkındalığını kazandırırken, göğsündeki de yön duygusu veriyor. (Resim 27-28-29)

North Sense adlı bu alet dünyada yaklaşık 300 kişide bulunuyor ve her kuzeye dönüldüğünde titreşim yapıyor. Kuzeyi, güneyi fark edebilme veya benzer bir farkındalık kazanma ise beyinde yeni sinir yolları oluşması, insanda yeni bir kabiliyetin açılması ve beyin kapasitesinin artması anlamına geliyor.

Avustralyalı biohacker Meow-Ludo Disco Gamma, toplu taşıma kartını eline implant ettiğinde, kartını unutma veya kaybetme riski olmadan araçları kullandı. Fakat bu uygulamanın kanunda bir yeri olmadığı için yakalandığında mahkemeye verildi. (Resim 30)

Tıbbi nedenlerle bedene enjekte edilen kablosuz internete bağlanan implantlar ise oldukça çeşitli: Kan şekerini, vücut ısısını ölçen, ihtiyaca göre ilaç salgılayan, beyin aktivitesini kaydeden, hatta yaşlandıkça ortaya çıkan idrar tutamamayı engelleyenleri var.[8-9-10-11]

MAHİYET-MARİFET

Bu şekilde beden ve makinelerin kaynaşması ile, normal bir fizyoloji ile yaşanılan hayatlar, zihinsel, duygusal ve fiziksel olarak artırılmış bir gerçeklik haline dönüşüyor.

Göz, kulak, mide ve nice ince duygularımız için dünya üzerinde sayısız sofralar kurulmuş. Bunları şuurla anlayan insanın hayatının en önemli gayelerinden biri, bu nimetlerin farkındalığına varmak, hissedip şükretmek. Daha sonra ise bu nimetleri tattıkça, üzerinde yansıyan Esma-i İlahiyeyi anlamaya çalışarak, belki her an imanını tazelemek. Kendine verilen cihazlarla, daha çok Allah'a yakınlaşmak, daha kamil bir insan olmak. Esma ile kendi üzerinde de görünen güzel sanatları bilinçli olarak hal dili ve yaşantısı ile de sergilemek.

Peki bahsettiğimiz ekstra cihazlar ile insanın nitelikleri artarsa, daha fazla cihazı ve duyusu olur, beyin kapasitesi genişlerse, yani mahiyeti değişirse ne olur?

Bana, bu cihazlar ile insanın potansiyeli de artar gibi geliyor. Daha iyi ve daha fazla duyarak, görerek, nimetlerin tadına vararak, daha fazla şükredebilir. Dünya işlerini kolaylıkla halledip daha fazla ibadet edebilir. Doğaya ve insanlara daha çok yardım edip fayda sağlayabilir.

Ama tüm bunları, aklımıza gelmeyecek kötülükler için de kullanabilir. Dış dünyada, boş işlerde boğulup, beynindeki onca bilgiyi odun yığınlarına döndürebilir. O bilgiler aklında olsa da nurundan mahrum kalabilir. Onca kazanılmış kabiliyeti boş ve geçici işler için tüketebilir. Çok gereksiz bilgilerin tantanası içerisinde vicdanın sesini duyamayabilir. Sonuçta ne ölüm değişir, ne de insanın bir memur olduğu. Ele geçen yeni nimetler ise memurun sorumluluğunu artırır.

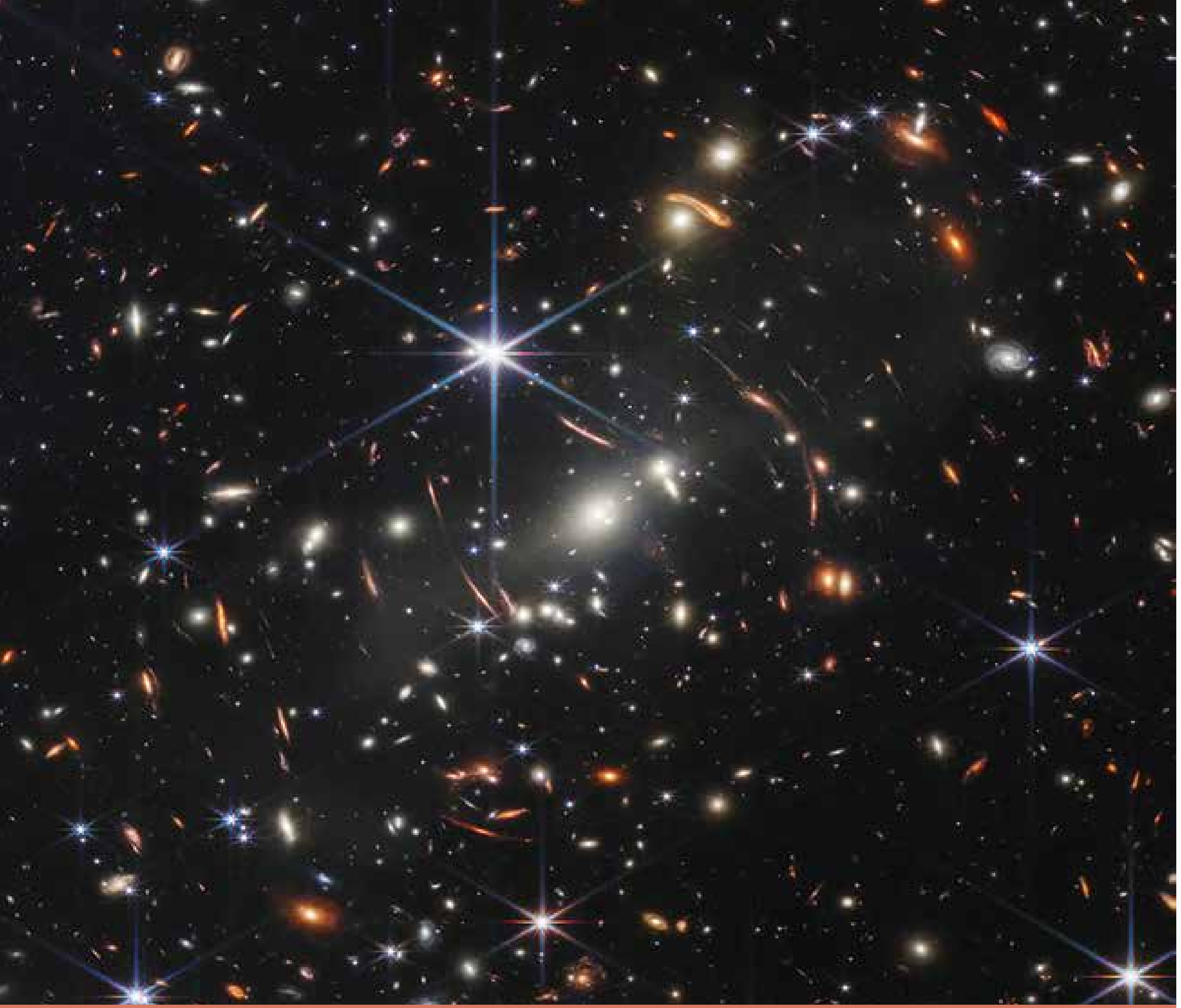
BU NİMETLERDEN NE KADAR FAYDALANILABİLECEĞİ İSE TAMAMEN AYRI BİR KONU

Sağlıklı bir insanın bedenini değiştirecek şekilde olan yeniliklerin fetvası var mıdır? Örneğin bir yenilik için ameliyat gerekiyorsa ne kadar fayda için ne kadar riske izin verilir? Teknoloji ile birlikte, heyetlerle ilmihal kitaplarının yeniden açılıp güncellenmesi gerekecektir.

Elbette bir kalp pili, takma kol veya işitme cihazına ihtiyacı olmak ile, kendine istek ve merak üzerine farklı özellikler kazandırmaya çalışmak farklı şeyler. Üstelik, bu ekleme özellikler illaki bir maliyet ile beraber gelecekler. O zaman parası olan ile olmayan arasındaki fark ne kadar açılacak? Güncellemeleri yaptırabilenler, yaptıramayanlara ikinci sınıf insan muamelesi yapacaklar mi? Herkesin zevkleri ve istekleri farklı olduğu gibi, bu noktada istedikleri de farklı olacağı için, yine insanlar arasında bir çeşitlilik mi olacak? İnternet ve bilgisayarlar ilk çıktığı zaman, kullanmakta geç kalan ülke ve şirketlerin geri kaldığı gibi, güncellemelere karşı çıkanlar geri mi kalacaklar?

Bu soruların cevaplarını kestirebilmek, insan üzerinde bu derece mühendislik yapmanın faydası zararını geçer mi bilebilmek zor. Fakat "normal" olan pek çok şey, kesin değişecek gibi görünüyor. ❖

(NOT: Bu yazının kaynaklarına web sitemizdeki sayfasından ulaşabilirsiniz.)

Âlemler ve İnsan

AYTEN YADİGÂR

James Webb uzay istasyonu teleskobunun elde ettiği bir görüntü paylaşıldı geçen aylarda. Dünyadan yaklaşık 1.5 milyon kilometre ötede konumlanan ve kızılötesi özelliklere sahip olan teleskop, evrenin şimdiye kadar elde edilen en derin ve en detaylı fotoğrafını çekmeyi başarmış NASA uzmanlarına göre. Sekiz günde alınan yetmiş iki fotoğraftan oluşan görüntüye bakmanın, 13 milyar yıl öncesine bakmak anlamına geldiğini ifade ediyorlar.

Üzerinde düşünülesi bir fotoğraf...

Dünyaya milyarlarca ışık yolu uzakta olan galaksileri de içeren bu fotoğrafta, mevcut bilgiler dahilinde hayatın mümkün olduğu tek gezegen olarak bilinen ve insanoğluna misafirhane kılınan Dünya'nın esamesi okunmuyor. Göze öncelikle çarpan şey karanlığın içinde bazıları daha fazla parlayan ışık kümeleri... Oysa güneş sistemi dahilinde düşünüldüğünde 1.3 milyar Dünya'nın sığacağı bir Güneş'in büyüklüğünü tasavvur edemezken, gözlemlenebilen evrenin en büyük yıldızı Scuti yıldızı içine 5 milyar Güneş'in sığabildiğini duymak hayretimizi kat kat artırıyor.

Milyarlarca galaksi ve güneş... Sürekli genişleyen ve her şeyin hareket halinde olduğu bir evren... Nice keşfedilecek sırlar barındıran bu görkemli varoluşta bir de insanın konumunu düşünün.

...

Nerede olduğumuz bilinsin, arayan bulsun diye "konum bildirme" imkânımız var teknoloji sayesinde... Peki, devasa varlık âleminde fiziken kapladığı yerin küçüklüğü, acizliği, zayıflığı ve muhtaçlığı, içindeki ebed iştiyakına rağmen faniliği ve fakat tüm bunlara rağmen türlü meziyetlerle donatılmış olması ve kendisine nice nimetler lütfedilmesi düşünüldüğünde insanın bu âlemdeki konumu ile ilgili ne demeli? İnsanın akıl ve irade sahibi olarak ilahi hitaba muhatap kılınması, rehbersiz bırakılmaması ve fani olan dünya hayatı sonrasında kendisine ebedi nimet yurdunun vaat edilmesi, onun maddi veya dünyevi yönüyle değil, manevi ve aşkın boyutuyla bir değer ifade ettiğinin ve varoluş içinde böylece konumlandığının/konumlandırıldığının ifadesi değil midir?

Şeyh Galip'in sözleriyle:

"Hoşça bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen,

Merdüm-i dîde-i ekvân olan âdemsin sen."

(Ey insan evladı! Kendine saygıyla/hürmetle yaklaş, kendine hoş/güzel bak, çünkü âlemin özüsün sen, varlıkların göz bebeği olan insansın sen.)

Bu konumlama teknolojik araçlar veya gelişmiş uzay teleskopları ile tespit edebilecek bir şey değil. Burada kalbin, akleden kalbin devreye girmesi gerekiyor. İnsanın kendine yönelmesi ve kendi ile yüzleşmesi, onu muazzam bir işleyişe sahip olan varlık âleminin bir parçası olduğu bilincine taşıyacak, bu da hem kendisi hem de âlemle barışık olmasını getirecektir.

...

İnsan sevilme, değerli hissetme ve güvende olma gibi duygusal ihtiyaçları olan bir varlık. Oysa günümüzde gittikçe artan dozda duyguların manipüle edildiği bir haber dili ve sosyal medya dilinin hâkimiyeti söz konusu. İnsan yüceltiliyor gibi görünse de, bir değersizleştirme ve nesneleştirme süreci yaşanıyor. Kaygı, öfke ve şiddetin eksik olmadığı gündemler, sürekli insan yanımızdan bir şeyleri alıp götürüyor. Varlık içindeki konumunu anlamsız, kendini değersiz gören kaygılı ve öfkeli insanın kendiyle, başkalarıyla ve hayatla barışık olması nasıl beklenebilir? O zaman duygu ve düşüncelerimizi etkileyen hususlar hakkında düşünmek gerek.

...

Doroty Nolte çocuk yetiştirilmesine dair bir şiirinde, sürekli eleştiri, kınama, alay edilme, aşağılama ve utandırılma gibi ortamlarda büyümenin çocuklara öfke, kavga ve kendini suçlamayı öğreteceğini söyler. Oysa hoşgörü sabrı, desteklenip yüreklendirilme kendine güveni, övülme ve beğeni takdir etmeyi, haklarına saygı duyulması inançlı olmayı, kabul ve onaylanma kendini sevmeyi öğretir der. En önemlisi de aile içindeki dostluk ve arkadaşlığın mutlu olmayı öğreteceğini ifade eder.

Benzer şeyler yetişkinler için de söylenebilir aslında. Çünkü yetişkinlerin duygu ve düşünceleri de bulunulan ortamdan etkilenmekte. Gerçek veya sanal âlemde hâkim olan dil ve atmosferin bu yüzden hakkaniyetli, adil ve insaflı olması gerekiyor.

...

Üzerinde düşünülesi bir fotoğraf demiştik.

James Webb teleskopundan gelen görüntü, ilk etapta insana kaybolmuşluk hissi veriyor ve "Peki, insan nerede?" sorusunu sorduruyor. Bu fotoğrafa bir de insana kendine yönelmeyi ve en temelde varlık içindeki konumunu/değerini takdir etmeyi ve kendisine bu değeri veren Yaratan'a karşı hamd ve şükür halinde olmayı hatırlatan Şeyh Galip'in sözleri eşliğinde bakmak farklı bir pencere açıyor. Vesselam.❖

Mermer Heykel Sanatı

PROF. DR. Ş. HAKAN ATALGIN

Heykellerini nasıl yaptığı sorusuna meşhur Fransız heykeltraş Auguste Rodin, Michelangelo'nun sözleriyle:

"Çok kolay. Mermerdeki fazlalıkları atıyorum geriye heykel kalıyor" demiş.

Ünlü sanatçı ve heykeltraş Michelangelo'ya yöneltilen benzer bir soruya: "Mermere sıkışmış bir melek gördüm ve onu özgürlüğüne kavuşturuncaya kadar mermeri oydum" cevabını vermiş.

Mermer ilk çağlardan beri insanın kullandığı kaliteli bir taştır. Onu oyarak, bir sanat ortaya koyarak yıllar sonrasına bir mesaj olarak göndermiştir insanoğlu.

Dünyanın yedi harikasından biri olarak kabul edilen Artemis Tapınağı ve Halikarnas Mozolesi, tarihte iz bırakmış büyük yapılardır. Özellikle, madenlerden elde edilen ve Efes, Bergama ve Afrodisias'taki maden okullarında tecrübe kazanmış sanatçılar tarafından işlenen ve bugün hâlâ kalıntıları görülebilen mermerler tapınak, heykel ve süsleme gibi yapılara büyük bir estetik kazandırmıştır.

Hitit döneminde, yapılan arkeolojik çalışmalardan elde edilen veriler süsleme ve heykellerde, Antik Yunan ve Roma dönemine ait tiyatro, arena ve diğer eserlerde, Selçuklu dönemine ait saray, hamam, kervansaray, cami ve medrese külliyelerinde ve Osmanlı dönemine ait cami, minare ve çeşmelerde mermer sanatının en güzel örneklerini görebiliriz.

...

Sert bir mermer parçası, usta bir sanatkarın eli ona temas ettiğinde ipek bir elbiseye, yumuşak bir yastığa ya da bir vücudun yumuşak dokusuna dönüşebilir. Kelimeler yerine,

duygular bir taşın içinden çıkıp bir anda somut hale gelebilir. Mermerden yapılmış bir yumuşak elin kıvrılışı, sevdalı bir bakışın ya da bir feryadın görüntüsü olabilir.

Bunun için büyük bir hayal gücüne ve büyük bir yeteneğe ihtiyaç var. Bu yetenek de doğal olarak takdir edilme hissini ortaya çıkarıyor. Yüzyıllar önce yapılmış olmalarına rağmen muhteşem detaylarıyla ve sanatlarıyla insanları şaşkına çeviriyor.

Özellikle insan heykellerinin yapılmasındaki

ayrıntılar insanı hayrete düşürüyor. İnsanın elinin en ince ayrıntılarını, damarlarını, ciltteki kırışıkları tırnakların ayrıntılarını gerçek dokulara benzeten sanatçılar hayran bırakıyor. Cilde dokunulduğunda dokunulan bölgedeki hafif çökme ve parmağın izini alması gibi ayrıntılar bile sanatçılar tarafından çok etkileyici bir şekilde yapılmış. Baştaki bir ipek şalın ve şalın altındaki yüz siluetinin görünmesi ne kadar şaşırtıcı. Bu kadar sert ve şekil almaz bir taşa bu denli şekil vermek ve gerçeğe benzetmek, takdir edilecek bir sanatı ve sanatçıyı gösteriyor.

...

Fakat bundan daha önemlisi var. Bu sanatlı olan yapılardan daha sanatlı yapılar ve bunların da Sanatkârı var.

Evet üstte mermerden bu derece sanatlı yapılan o övgüye layık eserler bir yana, onların örnek alındığı canlı olan el ve dokularımızın yapılması, yaratılması o heykellerden kat kat daha sanatlı ve hayret edilecek işlerdir. Üstelik her birimize, parmak izi ve diğer işaretlerle kişiselleştirilmiş olarak ayrı ayrı verilmektedir.

Ayrıca bu yapılar canlı hücrelerden yapılan, her daim gelişen ve değişen ve hisseden ve tepki veren dokulardır. Hem bu dokular çevreye karşı duyarlıdır.

O mermer heykelleri ve onlardaki sanatları görenler, bu canlı dokuları da düşünmeli ve onlara da hayret etmeli değiller mi? Yoksa mum ışığını görüp güneşi görmemek gibi bir anlamsızlık ve haksızlık olmaz mı?

...

Mesela sadece ellerimizdeki eklemlerin yapısına bakacak olursak bile hayret edilecek çok şey görürüz. Öncelikle eklem kıkırdağının oturacağı sert bir zemin olmalı, bu doku da kemiktir. Kemik doku büyüdükçe kemik dokuyu kaplayan kıkırdak yüzey de büyümeli.

Ayrıca eklem yüzeyi pürüzsüz ve dümdüz olmalı, öyle ya eklem yüzeyleri birbirinin üzerinde kayarak hareket meydana gelecek. Bu yüzey kaygan olmalı. Öyle ise kayganlaştırıcı motor yağı gibi bir eklem sıvısı bulunmalı (synovia). Bu sıvı bittikçe yeniden üretilmeli, otomobillerin bakımlarında değiştirilen motor yağı gibi. Ve insanın yaşam konforu da amaçlandığı için bu iş bakıma girmeden yapılmalı, insanın rahatından ödün verilmemeli. Sanayide günlerce kalan otomobiller gibi insanın vakti zayi olmamalı.

Ve bu eklem sıvısı kapalı bir sistemde bulunmalı, araçların contaları gibi eklem kapsülü bulunmalı, eklem sıvısı kaybolmamalı ve akıntı yapmamalı. Ve eklemler birbirine çok sıkı şekilde bağlanmalı, çapraz bağlarımızla bağladığı gibi. Ayrıca eklem yüzeylerini uyumlu hale getirmek için meniskÜsler ile desteklenmelidir.

Sadece bir kısmını sıraladığımız eklemlerimiz, hareket sistemimizin kemik ve kas dışındaki kısmını oluşturur. Her bakımdan faydalı ve sanatlı yaratılan eklemlerimiz, mermere oyulmuş suretlerden çok daha fazla sanatlı ve değerlidir. Ve bundan dolayı da bunları her birimize ayrı ayrı veren Yaratanımız hakkında çok daha fazla övgüye, şükre layıktır. ❖

PROF. DR. OSMAN ÇAKMAK İLE SÖYLEŞİ YAPTIK

Yaratılış Kongreleri ve Etkileri

SELÇUK YILDIRIM

VI. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi 20-23 Ekim 2022 tarihlerinde Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde gerçekleştirildi. Kongrenin başlangıcından bu yana katılan ve kongreye destek veren birisi olarak Prof. Dr. Osman Çakmak ile kongrenin amaç ve etkileri hakkında konuştuk.

Söyleşi iki bölüm oldu. Söyleşinin ikinci bölümünde, Osman Çakmak hocanın kongre için hazırladığı kendi sunumu hakkında konuştuk. Bu söyleşide, Müslümanları Orta Çağda bilimde zirve yapan, onları bilimin öncüleri ve bilimin kurucuları haline getiren sırrı konuştuk. Müslümanların bilimde motivasyon ve şevk kaynakları neydi? Daha sonra bu şevk ve motivasyon nasıl ve hangi sebeplerde ortadan kalktı? Bu ve benzeri sorulara cevap aradık. Bu kapsamlı söyleşide "bilim ve teknolojide kaybettiğimiz şevk ve motivasyonu tekrar nasıl kazanabiliriz?" sorusu anahtar konuyu teşkil ediyor. Söyleşide konusu geçen faaliyetlerin linklerini, yazıların web sitemizdeki sayfalarında bulabilirsiniz.

S- Hocam, önce kongre hakkında teknik bilgileri alarak konuya giriş yapalım. Kongrede hangi konular ele alındı?

Kongre yetkililerinin (Prof. Dr. Fevzi Gökçe ve Prof. Dr. Murat Ünal) verdiği bilgilere göre Kongreye 10 farklı ülkeden 200 katılımcı müracaat etti. 112 sunum kabul edildi. Toplantıda %20 oranında da online katılım oldu. Kongre şu başlıklar altındaki konularda tebliğ kabul etti: 'Yaratıcıyı Tanıma ve Anlama', 'Fen Bilimleri Işığında Yaratılış', 'Din Bilimleri Işığında Yaratılış', 'Sosyal Bilimleri Işığında Yaratılış', 'Evrimci Görüşün Çıkmazları', 'Deizm Görüşünün Çıkmazları', 'Ders Kitapları Müfredatı ve Yaratılış', 'Yazılı, Görsel, Sosyal Medya ve Yaratılış'.

S- Bu kongreler ne zaman ve ne amaçla başladı? Böylece bu kongrelerin özelliğini ve amaçlarını da öğrenmiş olalım.

Bu sene altıncısı düzenlenen Yaratılış Kongrelerine başlangıcından bu yana katılmaktayım. Bu kongrelerin temeli 2013 yılında yapılan 'Eğitimde Paradigma Çalıştayı' toplantılarında alınan kararların bir sonucu olarak başlandığını söyleyebilirim. Çalıştay gerçekten de önemli çalışmalara ve yeni projelere başlangıç oldu.

Ama tabi ki bu toplantıların öncesi de var. Hemen şunu belirtelim ki asıl konu bilim din ayrılığına çözüm bulmak özellikle bilimin ateizme ve materyalizme alet edilmesinin önüne geçilmesi konusu. Bu konuda başta Bediüzzaman Said Nursi olmak üzere Türkiye'de yetkin aydınlarımız göz nuru dökmüş ve çalışmışlardır. Hatta Malezya'da bu amaçla Üniversite bile kurulmuş. Eğitim kurumlarında bilimle din ayrılığına ve bilimle dinin iki ayrı cephe gibi sunulmasının önüne geçilmesi için çare üretilmesi konusu daha önceki toplantılara dayanıyor. Bazı istişari kararlar ve arayışlar olduğunu bu hususta dernek ve çalışma grupları teşkil edildiğini de hatırlıyorum. Özellikle Adem Tatlı hoca etrafındaki bir grup öğretmen ve akademisyenler bu çalışmaların odağında idi. Bu kararlarda orta ve yükseköğretimde tevhidî bakışla ile kitaplar hazırlanması yolunda görevler verildiğini ve bazı mevzi çalışmalar yapıldığını hatırlıyorum. Hatta bu çalışmalardan birisinde ben de bulundum. Filipinlerin güneyindeki Özerk Müslüman bölgesinde milli eğitim bakanlığının Türkiye'den din dersi kitabı talebi vardı. Bu kitap yazım komisyonunda ben de bulundum. Kitap Türkçe adı ile "İslam 1: İman esasları" İngilizce olarak hazırlandı. Özerk bölgede halihazırda 73 tane yüksek öğrenim kurumu ve 100.000 den fazla öğrenci var.

S- Demek ki bu tür kitaplar tüm İslam âlemi için de bir ihtiyaç?

Bugün tüm dünyada bilime materyalist bilimin seküler dilin hâkim olduğunu söyleyebiliriz. Malum bir din şeklinde yayılan bu sekülerimiz ya da materyalizmin üçlü bir tanrı anlayışı var. Tabiat, tesadüf ve sebepler. Bir tür teslis inancı bu. Bilimin apaçık inançsızlığa alet edildiğini fark edenler arayışa geçiyorlar.

Bizde olduğu kadar İslam ülkelerinde de ciddi bir arayış var. Yakın bir zamandaki bir hatıramdan söze edeyim bu vesile ile. Halen Said Yüce Bey'in başkanı olduğu İstanbul İlim Kültür Vakfı başkanlığı nezdinde Müslüman ülkelerden gelen rektör, eğitim bakanı ve ileri gelenler ile bir toplantı vardı. Ben de davet edilmiştim. Materyalizme alet edilmeyen ders kitabı ihtiyacı ve müfredat baş gündem maddeleri idi. Ülkemizde bir grup bilim adamı ile ders kitabı üzerine yaptığımız çalışmalarından söz ettik. Yaratılış Kongresi ve benzer faaliyetleri anlattık. Gelişmelerden çok memnun oldular ve bu tür çalışmaların tüm İslam âleminin ihtiyacı olduğunu ifade ettiler. Tam da 18 Mart günü idi. Lise Biyoloji kitabı matbaadan yeni çıkmış, elimize yeni ulaşmıştı. Kitabı takdim ettik. Matbaadan çıkış tarihinin Çanakkale Zaferi gününe tevafuk etmesini de hayra işaret olarak telakki ettik tabi.

S- Sözünü ettiğiniz o çalıştaydan kısaca söz edebilir miyiz?

Elbette. Toplantıyı başkanlığını yaptığımız ve kurucusu olduğumuz 'Türkiye Akademisyenler Platformu' organize etmişti. Eğitimde Paradigma Dönüşümü adlı çalıştaya (8-9 Şubat 2013) Üsküdar Üniversitesi ev sahipliği yapmış ve Tuzla Belediyesi destek vermişti. Bu ilk kapsamlı toplantıya vesile oldukları için Üsküdar Üniversitesi rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan Hoca ve Tuzla Belediye Başkanı Şadi Yazıcı ve Belediye Başkan Yardımcısı Turgut Özcan'a ne kadar teşekkür etsek az. Zira bu çalıştayla çoğu katılımcıların ifade ettiği gibi "tarihi bir görev ifa edildi."

S- Nedir o tarihi görev?

Anlatmaya çalışayım. Bu çalıştayın en dikkat çekici yönü yayıncılık ve eğitimle ilgili tarafları ilk defa böylesine kapsamlı bir şekilde bir araya getirmesiydi. Çalıştaya 250'yi aşkın kayıtlı katılımcıların büyük çoğunluğunu eğitim ve yayıncılıkta öncü çalışmaları olan öğretmen ve öğretim üyeleri teşkil etmişti. Eğitim ve Fen Bilimci uzmanlar yanında, üst düzey Milli Eğitim Bakanlık yetkilileri kadar, sivil toplum kuruluşları da katılmıştı. Yerli ve milli örnek ve model vasfı taşıyan eğitim örnek/model faaliyetlerde bulunan ve yayıncılık yapan kurum temsilcileri katılmıştı. Böylece ülkemizin potansiyelleri ortaya konulmuştu. Yurt dışından da katılımlar olmuş, Amerika'daki 'Ev okulu Modelini' konu ile ilgili yetkili uzmanından dinlemiştik. Keza bilimin İslamileşmesi konusunda çalışmalarda bulunan Malezya'daki İslam Üniversitesinin çalışmalarında bu konunun öncü isminden dinlemiştik. Karma eğitime dair çalışma grubu raporunu meydana getirmişti. Nurettin Topçu'nun ortaya koyduğu model için de ayrı bir çalışma grubu rapor oluşturmuştu.

Çalıştay çeşitli toplantı türlerinden meydana gelen bir paket programdı esasen. Amaç, eğitim ve bilim dünyamızda süregiden kopya ve taklitçiliğe dur demek ve eğitimi kendi ekseninde kimliğe ve medeniyet duruşuna sahip kılmaktı. Bu toplantılarda eğitimde kendi referans sistemlerimizin kurulmaya başlanması ve ders kitaplarının ve eğitim materyallerinin kendi medeniyet anlayışımızla yeniden yazılması için imkânların bir araya getirilmesi ihtiyacı ortak ve öncelikli arzu idi.

Bu çalıştayın arkasından bir dizi çalıştay türü istişari toplantılar başladı. Bu toplantılarda alınan kararlardan birisi de yaratılış kongrelerinin başlamasına dair tavsiye kararları idi.

S- Peki, sonrasında ne oldu? Kongreler nasıl başlatıldı, iş oraya nasıl gitti?

Zaman zaman medyada evrim ve yaratılışla ilgili açık oturumlar yapılmaktadır. Har-

ran Üniversitesi'nde dekan ve biyoloji bölümü başkanı Prof. Dr. Hasan Akan'ın (2016 yılı) ilahiyatçılar ve Milli Eğitim Müdürlüğü ile birlikte tertiplediği bir panel programına davet edilmiştim. Oradaki bir toplantıda yaratılışla ilgili müracaat edebilecek eserlerin bulunup bulunmadığı gündeme gelmiş; böyle bir müracaat kaynağının olmadığı görülmüştü. Bu çalıştaylar aynı zamanda geleceğe yönelik faaliyetler için istişari nitelik taşıyordu. Topyekûn bilim adamlarını, üniversiteleri, çalışmaların içine katmak gerekiyordu. Külliyetli miktarda bilimsel kaynak üretmenin, milletlerarası yaratılış kongreleri düzenlemek olduğu kararına varıldı.

Üsküdar Üniversitesi ile Harran Üniversitesi böyle bir kongreye ev sahipliği yapabileceklerini bildirdiler. İlk kongre 2017 yılında Harran Üniversitesi'nde yapıldı. Bu kongrelerin ikincisi Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde, üçüncüsü Iğdır Üniversitesi'nde, dört ve beşincisi Kütahya Dumlupınar Üniversitesi'nde, altıncısı da Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nin ev sahipliğinde yapıldı.

Burada Üsküdar Üniversitesi Kurucu Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan, Harran Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ramazan Taşaltın, Atatürk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ömer Çomaklı, Dumlupınar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Kazım Uysal, Iğdır Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Hakkı Alma, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Prof. Dr. Hamdullah Şevli, Bilimlerin Işığında Yaratılış Kongrelerine sahip çıkan öncü rektörlerimiz arasında bulunuyorlar. Kendilerine ve emeği geçenlere teşekkür ediyoruz.

Erzurum'da üniversite bünyesinde bir grup akademisyen Bilimlerin Işığında Yaratılış Derneğini hayata geçirdiler. Ayrıca bir akademik dergi yayına girdi. Web siteleri teşkil edildi.

Ülkemizde bu konuyu öteden beri ele alan özellikle eski Millî Eğitim Bakanı Sayın Vehbi Dinçerler döneminden itibaren Yaratılış konularının ders kitaplarına girmesinde öncü rolü olan bir isim var: Prof. Dr. Âdem Tatlı hoca. Başından beri bu tür çalışmalarda öncü olmaya devam etmektedir. ❖

'İnşaallah' ve 'Maşaallah' Kelimeleri Ne Anlama Geliyor?

MEHMET PAKSU

Hoşumuza giden bir şey olunca, beğenip takdir ettiğimiz bir şeyi görünce ***"mâşaallah"*** deriz. ***"Allah böyle yapmış, yaratmış."***

Yapacağımız bir şeyden önce de ***"İnşaallah"*** deriz. "Yarın geliyor musun?" sorusuna, "İnşaallah geleceğim" deriz. ***"Allah izin verirse; Allah dilerse."*** Böylece imanımızı da ifade etmiş oluruz.

Fakat hem Müslümanların eksikliklerinden hem de yanlış kullanılmasından dolayı bu güzel kelimeleri farklı anlayıp, söylenmemesi gereken cümleler içinde de kullanıldığı olur. Mesela "İnşaallahı, mâşaallahı ekmişler, bir şey bitmemiş" gibi düşünmeden söylenmiş sözlerden sakınmak gerek. Çünkü imanı zedeleyen, iman tazelemeyi gerektiren haller ortaya çıkar. Allah dilemeden kim bir şey yapabilir? Böyle olabileceğine inanmak zaten şirktir; en büyük günahtır.

Her şey Allah'ın emri, iradesi ve izni ile olur. Onun izni olmadan bir yaprak dahi düşmez...

...

Bir gün Kur'ân okurken dikkatimi çekti ve bu yazıyı yazayım dedim. Bu kelimelerin kaynağı Kur'ân'dır, Kur'ân güneşinden hayatımıza inen nurlardır. Hayat tarlamıza ektiğimiz iman çekirdekleridir.

Bir örnek âyet şöyle:

"Hiçbir şey hakkında, 'Yarın bunu muhakkak yapacağım' deme. Ancak, 'İnşaallah' deyip Allah'ın dilemesi şartına bağlarsan müstesnadır." (Kehf Sûresi, 23-24)

Hani deriz ya, "Yarının sahibi Allah" diye. İnsanın elinde bir şey yok. Düşünürüz, çabalarız, elimizden geleni yaparız, ama yarına elimiz ermez. "İnşaallah" deriz; sonucu Allah'ın yaratacağını, ancak O verirse o işimizin olacağını bilir ve ona göre çalışırız. İşte böyle çalışmak da bir ibadet olur. Maksadımız olursa şükreder, olmazsa vardır bir hayır der, çalışmaya devam ederiz...

...

Bir hikâyedir, anlatılır. Adamcağız evden çıkarken o gün yapacağı işleri sıralar. Hanımı ise her seferinde "Bey, inşaallah de!" diye uyarır.

Adam oralı olmaz. Evden çıktıktan sonra akşama kadar başına gelmedik iş kalmaz. Akşamleyin eve zor düşer.

Kapıyı çalar. "Kim o?" diye seslenen hanımına, "İnşaallah ben geldim hanım" der.

Her iş, Allah'ın izniyle olur.

...

"İnşaallah" Kur'ân kaynaklı olduğu gibi, "mâşaallah" da öyledir.

Kur'ân, bağ bahçe sahibi iki kişiyi örnek verir. Birisi imanlı, şuurludur. Her şeyin Allah'ın yaratmasıyla olduğunu bilir, diğeri de servetine güvenir, elinden çıkacağını hiç düşünmez.

Cüretkâr sözleri sonrası arkadaşı onu uyarır, der ki:

"Ne olurdu, bahçene girdiğinde, 'Mâşaallah, Allah dilemiş de yaratmış! Kuvvet ve kudret ancak Allah'ındır' deseydin." (Kehf Sûresi, 39)

Fazla bir zaman geçmeden de bir felâket gelir, adam, elinde avucunda ne varsa her şeyini kaybeder.

...

Söz inşallah ve maşaallah'tan açılmışken ***"fe-sübhânallah"*** kelimesinin de Kur'ân kaynaklı olduğunu belirtmek lâzım. Dilimizde "fesüpanallah" şeklinde kullanılır ama bu yanlıştır; kelimenin aslı ***"fe-sübhânallah"***tır.

Meselâ Enbiya Sûresinin 22. âyetinin sonu ***"Allah'ı noksanlıklardan tenzih"*** anlamında ***"Fe-sübhânallâhi"*** kelimesi ile başlar.

...

Dilimizde Kur'ân kaynaklı sadece bu sözler mi var?

Elbette daha pek çok kelimeyi imanımızın hayatımızdaki yansımaları olarak kullanırız. Bir çırpıda onlarcasını saymak mümkün: ***"Estağfirullah, elhamdülillah, Allahu ekber, hasbünallah, maâzallah, Allahu a'lem..."*** bu kelimelerden sadece birkaçı. Daha bu kelimeler gibi Kur'ân denizinde ne cevherler var? Bu kelimeleri kullanalım. Bu kelimelerin anlamlarıyla şuurlanalım ve her iki hayatımızı da bu güzel kelimelerle nurlandıralım. ❖

Özel Zamanlar İçin

MUAMMER ERKUL

Diğerlerinden farklı olana **"özel"** diyoruz, ve aynen bu kelime gibi tırnak içine alıp daha bir özelleştiriyoruz onu hayatımızda...

İnsanlar için özel günler çok. Bayramlar, çeşitli döngüler; hafta, ay veya sene başları; şampiyonluklar, mezuniyetler hep örnek... Bunlar bizde bir mıknatıslanma yapıyorsa, biz o tarihlere yaklaşıyorsak veya o vakitler bize yakınlaşıyorsa, bu özeller **"özelimiz"** haline geliyor...

❤

İnsan, özel bir günde, ne duymak, ne okumak, ne bilmek ister, siz ne okumak isterdiniz?..

Size... Yeni ve özel bir senenin ilk yazısında "sevgiden" bahsetsem, ne dersiniz?.. **Lekesiz, pürüzsüz, gölgesiz ve sonu olmayan bir sevgiden** bahsetsem...

Bana olduğu gibi, size de **lazım olan,** zaten bu değil mi?..

❤

İyi düşünün şimdi; zor bir sınavı aştığınız gün... Diplomanızı aldığınız gün... Evlenme teklifinizin kabul edildiği gün bir tek yazı okuyacak olsanız, bunun ne olmasını isterdiniz?..

Elinize tutuşturulan zarftan çıkan mektupta ne yazmasını isterdiniz?..

Doğum yaptığınız gün veya baba olduğunuz gün veya doğum günü pastanızı keserken veya ölüm döşeğinizde yatarken...

Banka ödemelerinden, faturalardan, icra haberlerinden bahsedilmesini ister miydiniz?..

Elinizde titreyen bir sıcaklığı hangi borsanın kâğıtları karşılar veya hangi döviz haberi kulağınıza tekrarlanan fısıltılardan daha önemlidir!..

❤

Bu soruya cevap gelmeli; ağzınızdan kulağıma veya kendi içinizden yine kendi içinize!..

Şu soruya cevap gelmeli:

Bir insanın özel günleri hangileridir ve bir insan, özel günlerinde neleri duymak, neleri okumak ister?..

❤

Bunun cevabı çok açık ve herkes biliyor, farkında mısınız?..

Ama, yolu mezarda biteceklerin diline "sevgi" kelimesi yakışmıyor... Veya şöyle diyeyim: Sevgi kelimesi; yolu mezarlıkta bitenlerin diline yakışmıyor!..

Yolun, mezarda bitmeyeceğini bilenler; Sevgiyi daha iyi anlıyor, sevgiyi daha iyi biliyor...

Dilerim ki; ikibinyirmiüç adındaki sene sevgiyle dolu olsun, sağlıkla ve barışla...❖

"Ahirete Gidip Gelen Var Mı?"

PROF. DR. ALAADDİN BAŞAR

Giden gelmez, gelen gider!..

Bu hakikat dersi üzerinde bazı kimselerin demagoji yaptıklarını ve "Ahirete gidip gelen var mı ki?" diyerek ahiretin varlığı konusunda kafa karıştırdıklarını görüyoruz.

Bilindiği gibi, 'ahir'; 'sonraki, sonra gelen' demektir. Ahiret, bu dünya hayatının son bulmasından, kıyametin kopmasından, dağların uçup denizlerin yanmasından, ..., sonra başlayacak yeni bir dönemin ismidir. Oradan buraya gelinmesi için bu yıkılan düzenin yeniden inşası gerekir. Bunun insan takatinin çok ötelerinde olduğunu soru sahibi de çok iyi bilmekte, insanların zihinlerini bulandırmak için inanmadığı bir davayı savunmaktadır.

...

Eğer insanın ahiretten dünyaya yeniden dönmeye gücü yetseydi, bu gücünü bu dünyada henüz sağ iken kullanırdı. Meselâ, genç iken ihtiyarlamazdı. İhtiyar ise gençliğe geri dönerdi; ölmezdi.

Çocukluk, gençlik, ihtiyarlık dönemlerinden birisine geçildi mi artık geriye dönülemiyor. Bu yolculuk insan iradesinin dışında cereyan ediyor. İhtiyarlıktan sonra, kabir, mahşer ve mîzan safhaları gelecek; insan bu menzillere de ister istemez uğrayacaktır. Kaldı ki, zaten ölümle insanın cüzi iradesi bir bakıma son buluyor, her şey İlâhî irade ile gerçekleşiyor. İnsan ahirete gittikten sonra ne dünyaya dönmeyi irade edebilir, ne de buna gücü yeter.

...

İman, gayb için söz konusudur. Ahiret de görünmediğinden gayba girer. İmanla küfür arasında bir tercih hakkına sahip olan insan, bu tercihini yanlış kullanarak ahirete iman etmeyebilir, ama ahiretin olmadığını mantıken iddia edemez. Çünkü Bediüzzaman Hazretleri'nin ifade ettiği gibi, ***"Hususi bir yere bakmayan ve iman hakikatleri gibi umum kâinata bakan nefiyler, inkârlar, zâtında muhâl olmamak şartıyla, ispat edilmez" diye ehl-i tahkik ittifak edip bir düstur-u esasî kabûl etmişler."*** (Asa-yı Mûsâ)

Mesela birisi, "Falan evde buzdolabı yoktur" diye iddiada bulunsa, o evin tamamı gezilip buzdolabına rastlanmadığı taktirde bu nefiy, yani bu inkâr ispat edilmiş olur. Aynı şahıs, "Falan şehirde buzdolabı yok." diye dava etse, davasını ispat edebilmesi için o şehrin tamamını gezip, her yerini dolaşıp olmadığını göstermesi gerekir.

Ahiret, bu dünyadan sonraki menzil olduğuna göre, "Ahiret yoktur." denilebilmesi için, kıyamet ve ötesine gidilecek ve ahiretin olmadığı görülüp tekrar dünyaya dönülecektir ki bu inkâr ispat edilebilsin. ❖

Yusuf Suresi'nde Erkeklere Verilen Büyük Mesaj

MEHMET DİKMEN

Namus ve iffet denince, insanların aklına gelen ilk şey, kadının namusunu koruması, genç kızların bekaretini muhafaza etmesi hususudur.

Bu anlayışta, iffet konusunu, sanki sadece kadınların meselesi imiş gibi görme; erkeğin iffetsizliğini çapkınlık, delikanlılık olarak değerlendirip müsamaha ile bakma yanlışlığı vardır.

Halbuki İslam'da iffet konusunda kadın-erkek ayrımı yoktur. Hatta Kur'an-ı Kerîm'de ve hadis-i şeriflerde erkeğin iffetli olması hususu üzerinde **daha öncelikli** durulur. Bu konuya büyük bir vurgu yapılır.

Zira, bir şeyin revacı ve yaygınlığı, arz talep ile yakından ilgilidir. Ve bilhassa talep nisbetinde arz önem kazanır. Onun içindir ki, ticari firmalar, mallarını satabilmek için önce talebi artırıcı reklamlar yaparlar. Talebi olmayan malın arzı ve üretimi yapılmaz.

İffet konusunda da, kadın arzı; erkek ise talebi temsil eder.

Erkeklerin talebi nisbetinde kadınların iffetten uzaklaşıp namuslarını arzları artar. Bu sebeple, önce talebi önlemek, talebi kısmak gerekir. İslam da bu yolu tercih etmiş, kadınları iffete davet etmekle beraber, erkek iffetine daha büyük bir önem vermiştir.

...

Kur'an'da, erkek iffetine, Yusuf suresinde, Yusuf Peygamberin kıssası ile genişçe yer ayrılır. Önce, erkek iffetini korumalı mesajı verilir.

Yusuf aleyhisselamın, güzelliği ve yakışıklılığı karşısında nefsine ve şehvetine yenik düşmüş bir kadın olan Züleyha, yanında hizmetçi ve köle durumunda bulunan Yusuf aleyhisselama, musallat olur. Ona, kendisine boyun eğmesini, birlikte yaşamayı teklif eder.

Yusuf aleyhisselam, o sıralar, gençliğe yeni adım atmış bir delikanlıdır. Bu bakımdan yapılan teklif, kendisi için son derece büyük bir iffet imtihanıdır. Üstelik Züleyha'nın tehdidi de vardır. Yusuf aleyhisselam, ya onun isteklerine boyun eğecek veya adi bir suçlu gibi zindanda, hapislerde çürümeye terkedilecektir.

Yusuf Peygamber, Allah'ın lütfu ve keremi ile, bu dehşetli imtihanı kazanır. Züleyha'ya boyun eğmez. **İffetsizliğe düşmektense, hapislere düşmeyi tercih eder** ve şöyle buyurur:

"Ey Rabbim! Bunların (Züleyha'nın ve ona taraf olan Mısırlı hanımların) tehdit ettikleri zindan, teklif ettikleri ahlaksızlıktan ve iffetsizlikten, benim için daha hayırlıdır." (Yusuf Suresi, 33)

Hz. Yusuf, iffetini korumak için tereddüt etmeden zindana girer.

Ve 12 yıl gibi uzun bir zaman, iffeti uğruna zindanda kalır, **iffet kahramanı** olur.

...

Kur'an'da zikredilen, peygamberler tarihinde tafsilen anlatılan bu kıssadan, erkeklerin alacağı büyük dersler ve ibretler vardır.

Şu halde, kadınların iffet ve namuslarını korumaları konusunda son derece şiddetli ve muhafazakâr olup, erkeklere ise daha müsamahalı ve toleranslı davranmak, İslam'ın iffet anlayışına aykırıdır.

İslam'da **önce erkek iffetli olacak,** kendi namusunu bozmayacak; ayrıca hanımının, kızının namus ve iffetinin de bekçiliğini yapacaktır.

Nitekim bir hadis-i şerifte, Allah Resulü, mü'min erkeklere hitaben:

"Başkalarının kadınlarına karşı sizler iffetli olunuz ki, sizin kadınlarınız da, başkalarına karşı iffetli olsunlar." (et-Tergıb; Camiussağir, 3138) buyurmuştur. Yani toplumda kadın iffetinin bozulmasını, erkek iffetinin bozulmasına bağlamıştır.

Kendi iffetini korumayan bir erkeğin, karısının ve kızının iffetine sahip çıkması ve koruması çifte standart olur.

Bu sebeple, İslam'da **önce erkek iffeti** denilmiştir.

İffetli ve namuslu davranan kimseler, en yakınlarından iffete ve namusa uygun muameleye muhatap olurlar. İffet ve namusu konusunda ciddiyetsiz ve gevşek davrananlar ise, en yakınlarından (hanımlarından, kızlarından) namuslarını lekeleyici davranışlarla karşılaşabilirler. Ceza, işlenen suçun cinsinden verilir. Namusları çiğnemeyi ve kirletmeyi alışkanlık haline getirenler, günün birinde kendi namusları çiğnenip kirletilerek cezalarını çekerler. ❖

Bir Hadis

HAZIRLAYAN: İBRAHİM YARDIM

Allah Resulü (sav) şöyle buyurdu:

Allah (cc) buyurur ki:

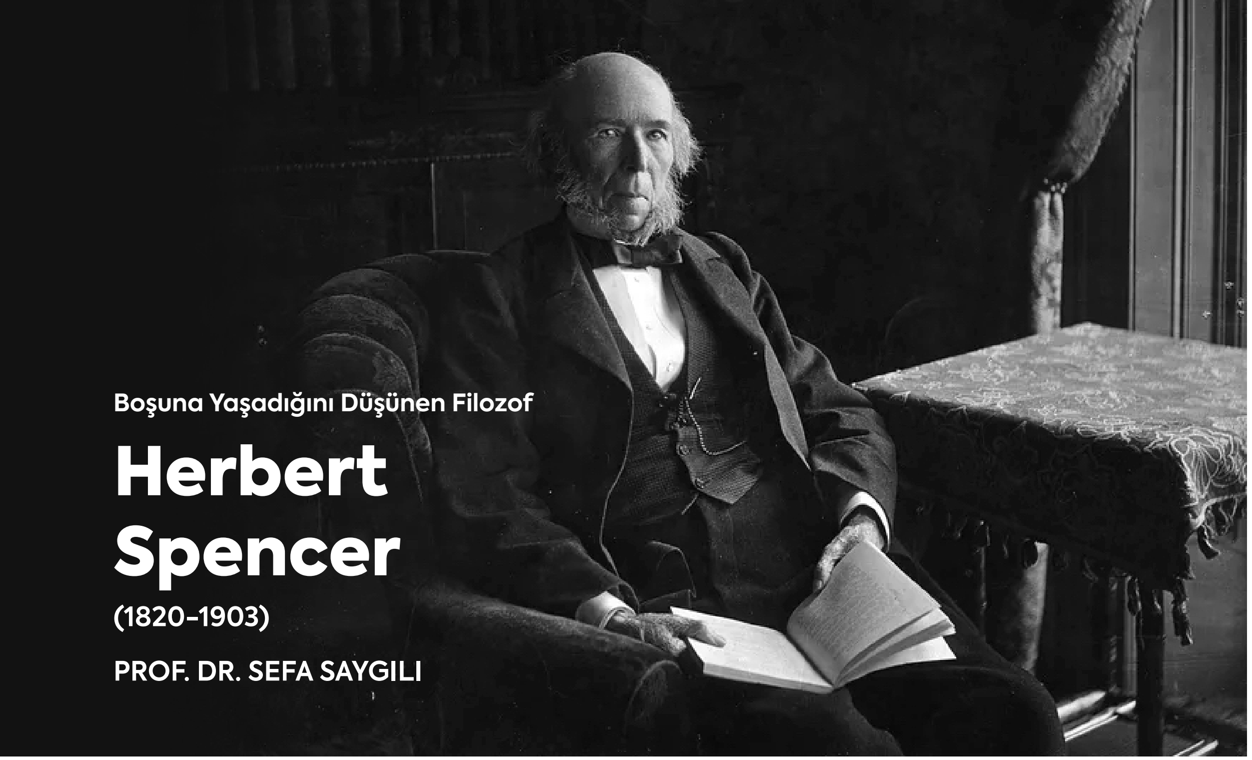
Ey insanoğlu! Sen bana dua ettiğin ve rahmetimden ümitlendiğin sürece, sendeki günahlara rağmen, seni bağışlar ve onlara hiç aldırış etmem.

Ey Âdemoğlu! Günahların yerle gök arasını kaplayacak bir çokluğa ulaşsa bile, bunların ardından benden af dilersen, hiç aldırmadan seni bağışlarım.

Ey Âdemoğlu! Bana, yer dolusu günahlarla gelsen dahi, sonra bana hiçbir şeyi ortak (şirk) koşmadan huzuruma çıksan, hiç şüphesiz seni, yer dolusu rahmet ve bağışlarla karşılarım. ❖

(Ahmed bin Hanbel, Müsned, 172)

Boşuna Yaşadığını Düşünen Filozof

Herbert Spencer

(1820-1903)

PROF. DR. SEFA SAYGILI

Dinsiz bir babanın oğlu olan Spencer, evrimciliğin fikir babasıdır. Darwin'i etkilemiş ve daha sonra zalimliğin, diktatörlüğün ve insanları ezmenin temelini oluşturacak olan teorisini ileri sürmüştür.

...

İngiliz filozofudur. Babası, imansız ve dinsiz denilecek kadar sadece gördüğüne inanan bir insandı. Oğluna da dinsizliği aşılamaya gayret etti. Spencer, yedi kardeşin en büyüğü idi. Diğer kardeşleri ölmüştü.

Spencer'de intizam aşkı bir tutku halini almıştı ve aşırı bir genelleme eğilimi vardı. Mühendisliği zamanında, başarıyla tamamlayamadığı birtakım icatların hayal ve denemeleriyle uğraştı. Bazen yalnız sebze yer; kuvvetten düşünce tekrar et yemeye başlardı. Spencer, otuz yaşına kadar felsefeyle uğraşmadı. Bu yıllarda Kant'ı okumaya çalıştı. Fakat bu filozofun uzay ve zaman içinde nesnel gerçeklikleri değil, duyulur idrak şekillerinden başka bir şey görmediğini anlayınca, kendi tabiriyle onun *"bir eşek olduğunu"* anladı ve eserini *"gezintiye yolladı."* Kendi hayatına dair eserinden anlaşıldığına göre, Spencer, hayatı derinden tasvir etmiş ve çözümlemiş, ancak kendi hayatına dikkat etmemiştir.

Spencer'ın birkaç dostu vardı, onlardan da bir matematikçi gibi söz ederdi. Bir ara, Yeni Zelanda'ya göç etmek istedi; bu projenin leh ve aleyhindeki sebeplerinin bir listesini yaptı ve kendine göre puanladı. 301 puanla göç etmesi lehte çıkmasına rağmen gitmekten vazgeçti.

Spencer, bilardo oynardı. Bekâr, münzevi, kibirli, dalkavuklardan iğrenen, kendini büyük ve değerli gören bir insandı.

Yazıları muazzam bir egoizm abidesidir. Kendi fikri olmayan bir şeye aklı kolay yatmazdı. Bir filozof olarak Platon'u takdir etmeyen tek kişiydi. Zaman zaman onun Diyalog'larını okumaya teşebbüs etti. Her defasında da öfke ile bıraktı. *"Bizim üçüncü sınıf romancılarımızdan daha çok dramatik şeyler vardı."* dedi. Güzel sanatları sevmezdi. Bu hissini tahlil edici huyuna atfediyordu. Bu huyu onu daima kusurları görmeye meylettirmiş, güzellikleri takdir özelliğini yok etmişti. Bundan dolayı şiir ve edebiyata karşı bir ilgisi yoktu.

Hiçbir kitabı başından sonuna kadar okuyamayan Spencer, 40 yaşındayken Homeros'un İlyada'sını okumaya girişti, fakat bitiremeden *"daha ileri gitmek için pek çalışkan olmak"* gerektiğini düşündü.

1858'de evrim teorisinin bütün bilimlere ve hatta biyolojiye tatbik edilebileceğini, yalnız cins ve türe değil, gezegenlere, yeryüzü tabakalarına, sosyal ve siyasal tarihe, ahlâk ve estetik telakkilerine kadar uygulanabileceğini ileri sürdü.

...

Spencer, cılız yapılı bir adamdı. Üstelik bir de zihin yorgunluğuna ve müzmin bir uykusuzluğa tutuldu. Otuz beşinde fazla çalışmadan vücudu sakatlandı, acınacak külçe gibi bir hale geldi. Sinirlerini yatıştırmak için kulaklarına tıkaçlar koyuyor, geceleri uyumak için afyon alıyordu. Sonuçta, *"Ebedi şöhrete ulaşmak için şöhret peşinde koştum. Fakat bunlara değmezmiş."* noktasına vardı.

Darwin, Spencer'i çok tutar ve "İngiltere'nin en yüksek filozofu" olarak anardı.

Spencer, Darwinciliğin tesirinde kaldı. Sosyal Darwinizme geçişi temsil eder. O, toplumların sun'î kurulmuş birlikler olmayıp, kendiliklerinden var olduklarını savunur.

Spencer'in felsefe tarihinde evrimcilik (evolüsyonizm) adını alan bütün bu görüşleri, son çağda pek çok hücuma uğramış ve birçok tartışmalara yol açmıştır. Eserleri, Avrupa dillerinin hemen hepsine çevrilmiş ve birçok defa da basılmış olan Spencer, ihtiyarlık yıllarında şöhret peşinde koşmaktansa, hayatın kolay elde edilir nimetlerinden faydalanmaya çalışmadığı için üzüntü duymuş ve emeklerinin boşa gittiğini düşünmüştü.

Necip Fazıl'a göre; Spencer'in evrimciliği; ilk ve son illiyet noktasından mahrum, başın ve sonun hesabını vermekten müstağni, uçları görünmez tek çizgi üzerinde bir tecrübecilik usulüne dayanır ve artık hiçbir şeyi halledemez durumda çırpınan metafizik arayış cehdinin toprağa inmesi ve tatbikî bir dehaya kavuşması şeklinde tecelli eder.

Spencer'in bilinmezciliği

Spencer ve onu izleyenlerin her şeyin ve her olayın bağlandığı bir şeye *"bilinemez"* adını vermeleri teorisi için idealist filozoflar ve ilahiyatçılar şöyle demektedirler: Spencer'in bu *"bilinemez şey"* dediği kavramı ortaya atabilmesi için o kavram hakkında oldukça bilgili olması gerektir; bu sebeple Spencer'in sözlerinde çelişme vardır.

Spencer, dinî inançların doğuşunu rüya, baygınlık, ölüm gibi faktörlere bağlıyordu.

Spencer de diğer filozoflar gibi muharref Hıristiyanlık karşısında din karşıtlığına savrulmuştur. Filozof, dinden oldukça uzak bir ortamda yetişmiş, daha sonra dinlediği vaizlerin sözlerini bir türlü akla yatkın bulmamıştı. Mesela o, *"Adem'in günahı"* denilen *"yasak meyveden tatma günahından"* dolayı bütün insanlığın hüsran ve lânete mahkûm olmasını haklı olarak bir türlü anlayamıyordu.

Spencer, felsefe çalışmalarından başka, mühendisliği sırasında, iki günde bir icatlarda bulunur, fakat bunların hiçbir işe yaramadığını gördükçe de çok üzülürdü.

Spencer, çevresinde sevilmezdi. Anlaşılamadığını düşünmüş ve 1903 yılında ölürken bütün eserlerinin boş yere çekilmiş yorgunluklar olduğuna inanacak kadar kötümserliğe düşmüştür.

Herbert Spencer yaşadığı dönem içerisinde çok fazla takipçiye ulaşabilmiş, popüler hale gelmiş, kitapları yüzbinler satmış bir sosyolog olarak kayda değerdir. Ancak günümüzde ise, *"eskimiş"* ve *"sığ"* demode bir figür olarak görülmektedir. ❖

Kaynaklar: **1.** Tarih Boyunca İlim ve Din, Adnan Adıvar, Remzi Kitabevi. **2.** Din Psikolojisi, Osman Pazarlı, Remzi K. **3.** Felsefe Sözlüğü, Orhan Hançerlioğlu, Remzi K. **4.** Filozofların Özellikleri, Prof. Dr. Nihat Keklik, Doğuş Y. **5.** Felsefe Tarihi, Alfred Weber, Sosyal Y. **6.** Filozoflar Ansiklopedisi, Cemil Sena, Remzi K. **7.** Büyük Filozoflar, Münir Yarkın, T. İş Bankası Y. **8.** Herbert Spencer Sosyolojisinde Sosyal Evrimcilik ve Liberalizm Etkileri, A. Gökhan Yaşa, Dergipark, internetten erişim.

Ruh Nedir? Mâhiyet ve İşlevine Dair Düşünceler!

FATİH BAHADIR KAYA

"Rasûlüm! Sana rûhun ne olduğunu soruyorlar. De ki: Rûh Rabbimin bir emrinden, sadece O'nun bileceği işlerdendir. Bu hususta size pek sınırlı bilgi edinme imkânı verilmiştir."[1]

"De ki: Ruh Rabbimin emrindendir!" ayet-i kerimesinin mefhum ve anlam boyutları farklı açılardan ele alınır. Burada ele alacağım vecih, kelamî ve tasavvufî düzeylerin mezcidir.

Üzerinde akıl yürütülen bir mefhum olarak, insanın mahiyetinin tanımlanmasında önemli bir unsur olan ruh, gizemli varlığından ve ayet-i kerimede işaret edilen sırlı mahiyetinden ötürü, ulema başta olmak üzere nev-i benî beşerin merakını devamlı tahrik eder. Hz. Peygamber'in (asm) döneminde, dönemin insanlarını nasıl meraka sevk etmişse, 16. yüzyılda da hem doğulu hem de batılı düşünürlerin ilgisini tahrik etmiştir.

Ruhun ölçülebilir, ölçüye gelen tarafının var olduğunu düşünmek—kanaatimce—onun psikolojiye indirgenmesiyle açıklanabilir. Birincisi ruhun mahiyetine,[2] ikinci olarak ise ruhun işlevine[3] odaklanmak istiyorum; zira benim mezkûr okuma şeklime göre, ruha şu iki pencereden baktığımızda ruh algısına dair yeni bir idrak geliştirebiliriz. Ama öncesinden bu meseleye bir temsille yaklaşmak istiyorum.

Teknokratik bir dille benzetmek gerekirse, herhangi bir donanım için yazılım kanunu ne ise, ruhun mahiyet ve işlevini ona muadil bir şekilde kavrayabiliriz. Ruh dediğimiz olgu maddi sabitlerden uzak olmakla beraber, beşerin beşeriyeti içerisinde İlahî olan ile kendisini bağlayan hem öznel hem de nesnel bir unsurdur. Özneldir—her bir yazılım gibi—çünkü o donanıma mahsustur; nesneldir—her bir donanımda bulunduğu için—zira her beşerî bedene konulmuştur.

Öznelliği ve nesnelliği içerisinde ruh hayatlı, şuurlu, cisme yerleştirilmiş, toplayıcı ve bütünleşebilen (tümelleşme) bir kanundur. Bu kanuniliğinde hem nesnellik hem de öznellik saklıdır; kanun oluşu itibarıyla her bir beşere nesnel olarak konulmuştur; fakat tek tek her bir beşerin cismine konulması itibarıyla da o beşere mahsustur. Mahsustur, çünkü her bir cisim sahibi, özellikle insan oğlu, kendi istidat ve kabiliyetleriyle ruha birbirinden farklı şekilde kapılar ve imkanlar aralar.

Evet, ruh—sanki bir yazılım gibi—yer edindiği beşer donanımında her seferinde aynı rolü, görevi ve işlevi üstlenmez; daha doğru bir tabirle, cismine emanet edildiği kişiler/bireyler, bu ruhu nasıl istihdam ve istimal edeceklerine her seferinde yeniden karar vermek durumundadırlar. Bundandır ki, cisim-ruh veya beden-ruh uyumu, kişinin içsel ve dışsal dengelerini düzenleyebilmesi açısından önemlidir. Yoksa, temsilin diline dönecek olursam, hardware ile software arasındaki uyumsuzluk gibi, uyumsuzluktan kaynaklanan işlem hatalarına yol açar; ruh-beden uyumsuzluğu da bunun gibidir. Ruhun hayatlı ve şuurlu oluşunu hem mahiyetine hem de işlev biçimine bağlıyorum.

Ruhun işlevine odaklandığımızda, bunun kolayca bir formülle kavranması zordur. Evet, yazılım benzeri karakteriyle, donanımın her bir yerinde bulunması ve konumlanmasına mukabil, insan bedeninin içerisindeki işlevi, görevi, vazifesi vs. ve bedenin her bir parçasına sanki nüfuz veya sirayet etmesi itibarıyla ruhun konumunu insanın bedeninde belirlemek pek mümkün değildir; gerekli de değildir. Zira ilginç olan, ruhun bedenin her bir uzvuna ve maddi-manevi beşerî duygu ve latifelerin her birine bakarak yerine getirdiği vazifesinde, adeta onları hayat ve şuurla teçhiz etmesinde saklıdır. Bu sebeple, ruh ne bedene içkin ne de aşkın; ne cisme enfüsî ne de ona afakîdir; daha ziyade kanun olan ruhun kendisi, cismin ve duyguların her birisinde hem-zamanlı olarak ve bir anda koordinasyonu ve kendi kemallerine uygun olan çalışmayı sağlar.

Evet, donanım-yazılım uyumsuzluğunu veya tutarsız işleyişini hatırladığımızda, cisim-ruh, daha doğrusu ruh-beden arasındaki münasebeti belki de önce ruhu kavrayarak anlayıp anlatmak gerekir.

Ruh bakımı, bir yandan ruhun mahiyetinin ne olduğuyla beraber işlevinin nasıl gerçekleştiğini bilmektir ve diğer yandan ise bu bakımın bedene de hayat ve şuur, hatta insanı insan yapan her bir duygu ve latifeye şuurlu bir hayat ihzar ettiğini ve onu izhar ettiğini idrak etmektir.

Her şeyin yazılım olmadığı, yazılımdan ibaret olmadığı muhakkaktır; donanım olmadan insanî ruhun evrendeki kanunlardan herhangi bir farkı kalmaz. Buna rağmen insanın cismî varlığına renk, boyut, mahiyet ve işlev veren en temel unsur ruhtur; insanın ilk temellendirilmesinin ve inşa edilmesinin zemini de ruhtur. Ruh bakımı bu manasıyla her şey değildir, ama cismi cisim yapabilecek her bir şeye gerekli şuurlu hayatı temin eden şeydir. Cenâb-ı Hak'ın cism-i beşeri idame-i hayata ihzar ve idamesindeyken de işlevine mazhar etmesi için, o cisme tevdi ettiği en mühim hediye ve sorumluluklarından birisi hiç şüphesiz ruhtur. Ne mutlu onlara ki, ruh bakımlarını devamlı ve enfüsüne dönük olarak yapanlar; kendilerini tanıma gayretiyle Rabbinin rızasına nailiyet için çabalarlar. ❖

Dip notlar:

1. İsra 17/85.

2. Sözler, 29. Söz: "Ruh; zihayat, zişuur, nurani vücûd-u haricî giydirilmiş, câmî, hakikattar, külliyet kesb etmeye müstaid bir kânun-u emrîdir."

3. Sözler, 33. Söz 31. Pencere 2. Nokta: "Mühim bir sırr-ı ehadiyete işaret eder. Şöyle ki: İnsanın nasıl ruhu bütün cesedine öyle bir münasebeti var ki, bütün âzâsını ve eczasını birbirine yardım ettirir. Yani, irade-i İlâhiye cilvesi olan evâmir-i tekvîniye ve o evâmirden vücud-u hâricî giydirilmiş bir kanun-u emrî ve lâtife-i Rabbâniye olan ruh, onların idaresinde, onların mânevî seslerini hissetmesinde ve hâcatlarını görmesinde birbirine mâni olmaz, ruhu şaşırtmaz. Ruha nisbeten uzak, yakın, bir hükmünde; birbirine perde olmaz. İsterse çoğunu birinin imdadına yetiştirir. İsterse bedenin her cüz'ü ile bilebilir, hissedebilir, idare edebilir. Hattâ, çok nuraniyet kesb etmişse, herbir cüz'ü ile görebilir ve işitebilir. Öyle de, Cenâb-ı Hakk'ın, madem Onun bir kanun-u emri olan ruh, küçük bir âlem olan insan cisminde ve âzâsında bu vaziyeti gösteriyor..."

İnsan ve Medeniyet Yazıları

Medeniyetin Faydaları Nedir?

PROF. DR. ŞADİ EREN

Önümüzde iki "insan" kavramı vardır: Birisi biyolojik olan insan, diğeri ise şairin üzerinde konuştuğu, feylesofun söz söylediği, dinin ilgilendiği insan. Yusuf Kaplan'ın ifadesiyle: ***"İnsan, potansiyel olarak insandır. Bilkuvve insandır yalnızca. Bilfiil insan değildir. İnsan doğulmaz, insan olunur."***[1]

Beşer olarak dünyaya geliriz, ama insan olmamız zaman alır, üstelik bir garantisi de yoktur. Yani beşer olarak doğan birisi, insan mertebesine yükselemeyebilir. Bu yönden baktığımızda "medenî olmak, insan olmaktır" denilebilir.

Medenî insan, zarif insandır. Zarif kelimesi 'zarf' ile aynı kökten gelir. Zarf, içinde olanlardan kıymet kazandığı gibi, zarif insan da kendisinde bulunan insanî değerlerle kıymet kazanır.

Mâverdi, huzurlu bir ortam için altı şeyin olması gerektiğini söyler. Bunlar:

- Hükümlerine uyulan bir din.

- Güçlü bir idare.

- Yaygın bir adalet.

- Herkes için güven.

- Daimi bir bolluk.

- Ve geniş bir emeldir.[2]

İşte medeniyet, bütün bu artı değerleri verebilecek esaslara sahiptir. Medenî bir yaratılışa sahip olan insan, medeniyet sayesinde nice kazanımlar elde eder. Mesela medeniyet:

- Hayatı kolaylaştırır. Sözgelimi eskiden atla ve deveyle zorlukla gidilen mesafelere, şimdi arabayla ve uçakla kolaylıkla ulaşılabilmektedir.

- Hayatı kaliteli kılar. Hayata kattığı sanat, kitap, mûsikî gibi değerlerle mideden ibaret olmadığımızı gösterir.

- İnsan olduğumuzu hissettirir. Medenî insan, aynı zamanda nezaket, ruh inceliği, feragat gibi ince duyguları harekete geçmiş kimsedir. Böyle fertlerden meydana gelen bir toplum seviye kazanır, insaniyete lâyık olarak yaşar.

- Kabiliyetlerin gelişmesile vesile olur. İnsan, binlerce kabiliyet tohumlarıyla yaratılır. **Bunların açığa çıkması ve ağaç gibi meyve verir hale gelmesi medeniyet sayesinde olur.** Mesela, bir meseleyi çeşitli yönleriyle ele almak, medenî bir ortamda mümkündür. Farklı seviyelerdeki insanlar kendi zaviyelerinden değerlendirmelerde bulunur, "ortak akılla" sonuca ulaşırlar. **Fikri farklı olanlar ayıplanmaz, farklı fikirler "bir renklilik" olarak değerlendirilir.**

- Bizi çevreyle uyumlu yapar. Medenî insan, kendiyle ve çevreyle barışıktır. Kendisine zarar vermediği gibi, sosyal ve tabii çevreye de zarar vermez, elinden gelse faydalı olmaya çalışır.

MEDENİYETİN MADDÎ VE MANEVÎ YÖNLERİ

İnsanın beden ve ruhtan meydana gelmesi gibi medeniyetin de hem maddî, hem de manevî yönü vardır. Mesela teknoloji, sanayileşme ve mimaride gelişmişlik medeniyetin maddî yönüdür. Şiir, sanat ve edep gibi etkinlikler ise, onun manevî yönüne birer örnektir.[3]

Kısaca, **"Medeniyet, maddî ve manevî gelişmişliktir"** diyebiliriz. Ekonomik refah, medeniyetin göstergelerinden biridir, ama tek gösterge değildir. "Şımarık zengin" tiplemesinde görüldüğü üzere, zengin birisi seviyesiz, hatta çok âdi de olabilir. Çalıştırdığı işçilerin emeğinin hakkını tam vermeyen, ürettiği mamulleri hileli üreten bir patron, ekonomik yönden zengin olsa da medenî olmanın gerektirdiği **"dürüstlük, kaliteli iş yapmak, diğerkâmlık"** gibi değerlerden mahrum olmasıyla aslında haline acınacak bir zavallıdır. Benzeri bir durum devletler için de geçerlidir. Mesela zengin petrol kaynaklarına sahip bir ülke, gayr-i safi milli hâsıla açısından pek çok devletin önüne geçebilir. Ama **"bilime katkı, sosyal refah seviyesi, gelir dağılımındaki denge"** gibi gelişmişlik kriterlerinde gerideyse, medeniyette hayli gerilerde kalmış sayılır.

Medeniyetin güzellikleri olan sanayi, teknoloji ve bunların insanlığa getirdiği faydalar ve kolaylıklar, insanın diğer canlılardan üstünlüğünün küçük bir göstergesidir. Bunun neticesi olarak insanoğlu, uçaklarla kuşlardan daha süratli uçabilmiş, denizde balinaları geçebilmiş, hatta uzayda keşiflere çıkabilmiştir. Bununla beraber, eğer insan manevî ve ahlakî değerlere sarılmazsa gerçek insanlığı elde edemez. **Karga, yerde iken de karga, gökte uçarken de yine karga olduğu gibi; kötü ahlâklı birisi de yerde gezerken de o ahlâkı taşır, aya çıksa aynı huyunu oraya da götürür.** Nitekim manevî ve ahlakî değerlerden bir ruh almayanlar, medeniyetin nimetlerini de kötüye kullanmışlar, yaptıkları uçaklarla masumları bombalamışlar, uydularla dünyanın her tarafına en müstehcen yayınları yaymışlar, TV kanallarıyla rezaletin naşiri durumuna gelmişlerdir.

Şehir, medeniyetin mekânıdır. **Ama şehirli olmak her zaman "medenî olmak" anlamına gelmeyebilir.** Mesela beş yüz yıldan bu yana Batı Medeniyeti baskın çıkmış; şehircilikte, sanayide, teknolojide tabir yerindeyse "harikalar" vücuda getirmiştir. Ama bu gelişmişlik manevî değerlerle beslenilmeyince bu medeniyet **"sömürgeci bir zihniyete"** dönüşmüştür. **ABD, İngiltere, Fransa, İtalya ve Hollanda gibi ülkeler dünyanın nice yerlerine teknolojileriyle girmişler, gittikleri yerleri sömürgeleştirip perişan etmişlerdir.**[4] ❖

Kaynaklar:

1. Yusuf Kaplan, "Büyük İnsanlık" Olarak İslâmiyet, Yeni Şafak Gazetesi, 12 Mayıs 2014

2. Ebu'l-Hasan Mâverdi, Edebü'd-Dünya ve'd-Din, Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1987, s. 111. Geniş emel, bir yönüyle insanın uçsuz bucaksız hayallerini ifade eder. Bu sayede insanlar sanki hiç ölmeyecekmiş gibi projeler peşinde koşarlar. O devirde yaşayanlar bu projelerin meyvesini görmese bile sonraki nesiller bunlardan ciddi bir şekilde istifade ederler.

3. Sarıçam, İslam Medeniyeti Tarihi, s. 5

4. Bkz. Ahmet Kabaklı, Kültür Emperyalizmi, Toker Yay., İst. 3. Baskı, s. 14

"Çocuklarımızın manevi gelişimi için nasıl bir yol izlememizi tavsiye edersiniz?"

FEYZULLAH AKDAĞ
Psikolojik Danışman

Soru: Hayırlı çalışmalar diliyorum hocam. Çocuklarımızın dini/uhrevi gelişimi için nasıl bir yol izlememizi tavsiye edersiniz?

Cevap: Sorunuz vesilesiyle yapacağım tüm naçizane tavsiyeleri bir baba olarak önce kendi nefsime de yapıyor olacağım. Buna vesile olduğunuz için çok teşekkür ederim.

Uhrevi gelişim, içinde talim (öğretim) ve terbiyeyi (eğitim) barındıran kapsamlı bir meseledir. Aynı zamanda uhrevi gelişim genel gelişimden de bağımsız düşünülemez. Fiziksel, zihinsel, duygusal ve psikolojik gelişimin uhrevi gelişimi; uhrevi gelişim de bahsini ettiğimiz alanları karşılıklı olarak etkileyerek çocuğun genel gelişimi ilerler. Hal böyle olduğundan dolayı herhangi bir alandaki olumsuzluk ya da aksaklıklar diğer alanları da olumsuz etkileyecektir. Cevaba böyle başladığımız için ebeveynler olarak gözümüzün korkmaması gerekir. Aslında çok karmaşık ve zor bir görevden bahsetmiyorum.

Evlatlarımızın uhrevi gelişimi adına talim ve terbiyeye başlamadan evvel dürüstçe ebeveyn olarak kendimizi muhasebe etmemiz bizim başlangıç noktamız olacaktır. "Evladım için arzuladığım dindarlığın ne kadarını ben yaşamaktayım? Kendim ve evladım için arzuladığım her ne varsa öncelikle dünya için mi yahut ahiret için mi?" Bence bu iki temel soruya vereceğimiz dürüst cevaplar yola çıkmadan evvel boy aynasında kendimizdeki eksiklikleri görmemize vesile olacak ve gerekli müdahaleleri yapmamıza yardımcı olacaktır. Zira bu iki sorunun birleştiği kavram, örnekliktir. Eğer biz vakit namazlarımızı kılmıyorsak ya da aylardır elimize Kur'an-ı Kerim'i almamışsak evladımızdan bunları beklemek abes olacaktır. Kaldı ki böyle bir durumda evladımıza vereceğimiz tavsiyelerin de tesiri olmaz.

Bununla beraber dünya hayatımızın her alanında bir Müslüman olarak insanlara, olaylara, ilişkilere ve eşyaya önce ahiret perspektifinden mi bakıyoruz yoksa tersi bir tutum mu sergiliyoruz? Düşünmeliyiz. Dünyaya ahiret gözlüğüyle bakmak ile dünya gözlüğüyle bakmak arasında ciddi farklar vardır. Mesela evladımızın doktor olmasını istiyor olabiliriz. Ancak bu isteğimizde öncelikli olarak doktorluğun statüsü, kazancı, prestiji mi rol oynuyor; yoksa "...Her kim bir canı kurtarırsa bütün insanları kurtarmış gibi olur." âyetinin müjdesine mazhar olmak, Rabbimizin rızasını kazanmak mı öncelikli derdimizdir? Bu şahsi muhasebemizi eşimizle öncelikli olarak yapmamız şarttır. Bu muhasebenin sonucunda aslında yol haritamız da şekillenmiş olur.

Doğru ve samimi örneklik sergileme konusu evlatlarımızın uhrevi gelişim yolculuğunun en kritik konusudur. Zira çocuğun "doğru-yanlış" şemaları baba ve annesinin ya da onların yerine koyduğu figürlerin tutumlarıyla şekillenir. Bu konuyu Aralık 2022 sayımızdaki Ruhsal Şifa köşemizde detaylı olarak işlemiştik. İki yazımızı birlikte okuduğunuz takdirde örnekliğin ne kadar önemli olduğunu daha net bir şekilde görebilirsiniz.

Örneklik mevzuunu her daim aklımızda tutarak devam edelim. Kişiliğin temellerinin atıldığı 0-6 yaş aralığında çocuklarımızı ekrandan mümkün olduğunda uzak tutup gerçek hayatta gerçek ilişkilerle büyütmeye gayret etmeliyiz. Zira hayata başlarken sanal bir âlemin şekillendireceği bir zihin, hayatın gerçeklerine karşı nasıl bir tavır takınacağını kestiremez. Ayrıca ekrana maruz kalmanın getireceği sağlık sorunları da cabası.

Evlatlarımız öğrenmeye, bilinçlenmeye dinimiz ile başlamalı. Yani kundaktan hatta anne karnından beri yanı başında Kur'an ayetlerini duyan, anne babasını ibadet üzerinde gören, gündemin Allah rızası olduğu bir ev ikliminde büyüyen bir evladın temel bilinç gelişiminde ahiret en ön safta olacaktır. Evlatlarımız için okul öncesi süreçte bazı somut hedefler koymakta fayda vardır. Okula başlamadan Kur'an-ı Kerim'i öğrenmesi, Peygamber Efendimizin (sav) ve diğer peygamberlerin hayatlarını genel hatlarıyla bilmesi, kısa namaz surelerini ve dualarını ezberlemesi, 32 farzı öğrenmesi, ilahi, marş ve ezgiler öğrenmesi gibi hedefler okul öncesi için gayet makuldür.

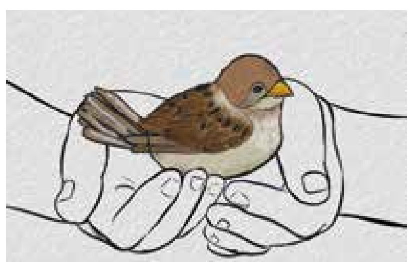
Uhrevi gelişim sadece anne babanın sorumluluğunda ve sadece ebeveynin yetebileceği bir süreç değildir. Dinimiz en güzel şekilde cemiyet ortamında yaşanabildiğine göre en kalıcı ve kolay şekilde de cemiyet hayatında öğrenilebilir. Çocuk, kendi ailesi dışındaki çocukların da aynı gündemde olduklarını görünce öğretilen dini bilgileri daha hızlı içselleştirir. Bundan dolayı mesela evlatlarımızla birlikte en azından cami cemaatlerine devam etmeliyiz ve camide çocuklarla beraber eğitim görmesine dikkat etmeliyiz. Cami/cemiyet merkezli bir hayat tarzı sadece çocuklara değil yetişkinlere de gereklidir. Bununla beraber çocuklarımızın akrabalarıyla da beraber vakit geçirmesine azami gayret edelim.

Çocukların fiziksel, zihinsel, duygusal ve psikolojik gelişiminde kitap ne kadar önemliyse uhrevi gelişiminde de aynı derecede önemlidir. Ebeveynlerinin düzenli kitap okuduğuna şahit olarak büyüyen çocuk, kitabın önemli olduğunu idrak eder. Evlatlarımızı kitapla haşir neşir olarak büyütmeliyiz. Bunun da yolu ekranın hâkim olmadığı ev ortamlarında anne ve babanın kitapla haşir neşir olmasından geçer.

Evlatlarımızın tüm gelişim alanlarında beslenme, uyku ve oyunun kritik rolde olduğunu asla aklımızdan çıkarmamalıyız. Abur cubur ve fast food ile doyan; düzensiz ve geç saatlerde uyuyan; ekran oyunlarına mahkûm, gerçek oyundan uzak çocukların tüm çabalara rağmen istenen uhrevi gelişim hedeflerine ulaşmaları çok zordur. Bundan dolayı bu üç kavrama çok dikkat etmek zorundayız. Genel düzen içinde bazen istisnalar elbette olabilir ancak önemli olan bu "düzensizliğin düzen" halini almamasıdır.

Tüm bunlara ek olarak her anımızda bizimle olması gereken en kıymetli şeylerden biri de duadır. Anne ve baba olarak evlatlarımız için edeceğimiz duanın makbul olduğunun bilinciyle her daim onlara dua edelim. Bedduadan ise akrepten, yılandan kaçar gibi kaçalım. "... Duanız olmasa Rabbim size ne diye değer versin!" âyetini hep hatırımızda tutalım.

Biz en güzel örnekliği yaşama ve yaşatma gayretinde olalım; önce kendimiz sonra evlatlarımız ve toplum için. Bu yolda samimiyet, hoşgörü ve anlayışla yürüyeceğiz. Sefer bizden; zafer Allah'tan. Biz sorumluluğumuzu yerine getirdikten sonra gayrısı Allah'ın takdiridir ve buluğdan sonra evladımızın kendi imtihanıdır.❖

Sorunuzu **ruhsalsifa@gmail.com** adresine yazın, cevaplayalım.

düşünceler

HAZIRLAYAN: ASLINUR BAHAR

Kitaplar akıllı kişilerin bahçeleridir.
— HZ. ÖMER

Bir insanda üç şey arayın: zekâ, kalp ve dürüstlük.
Eğer sonuncusu yoksa, ilk ikisiyle de uğraşmayın.
— W. BUFFETT

Bir günah işlediğinde hemen tövbe et.
İnsan suya düştüğü için değil, sudan çıkamadığı için boğulur.
— HZ. MEVLANA (KS)

Öğüdün yolu uzun, örneğin yolu kısa ve tesirlidir.
— SENECA

İnsan, yıkıla yıkıla kendini inşa eder.
— AYKUT ÖZCAN

Başkalarından üstün olmak önemli değildir.
Asıl önemli olan, dünkü hâlimizden üstün olmamızdır.
— PAKİSTAN ATASÖZÜ

Komşunu sev ama bahçe duvarını da kaldırma.
— G. HERBERT

Taş Devri, taşlar bittiği için değil, mantıklar değiştiği için bitti!
— DENİZ GÖKÇE

En tehlikeli düşman,
bize benzeyip de bizden olmayandır.
— HZ. ALİ (KV)

Yeteneklerin de meyveler gibi, bir mevsimi vardır.
— LA ROCEHEFOUCAULD

Kin besleyenin yoksa, demek ki başardığın bir şey de yoktur.
— HATİP ŞARAVİ

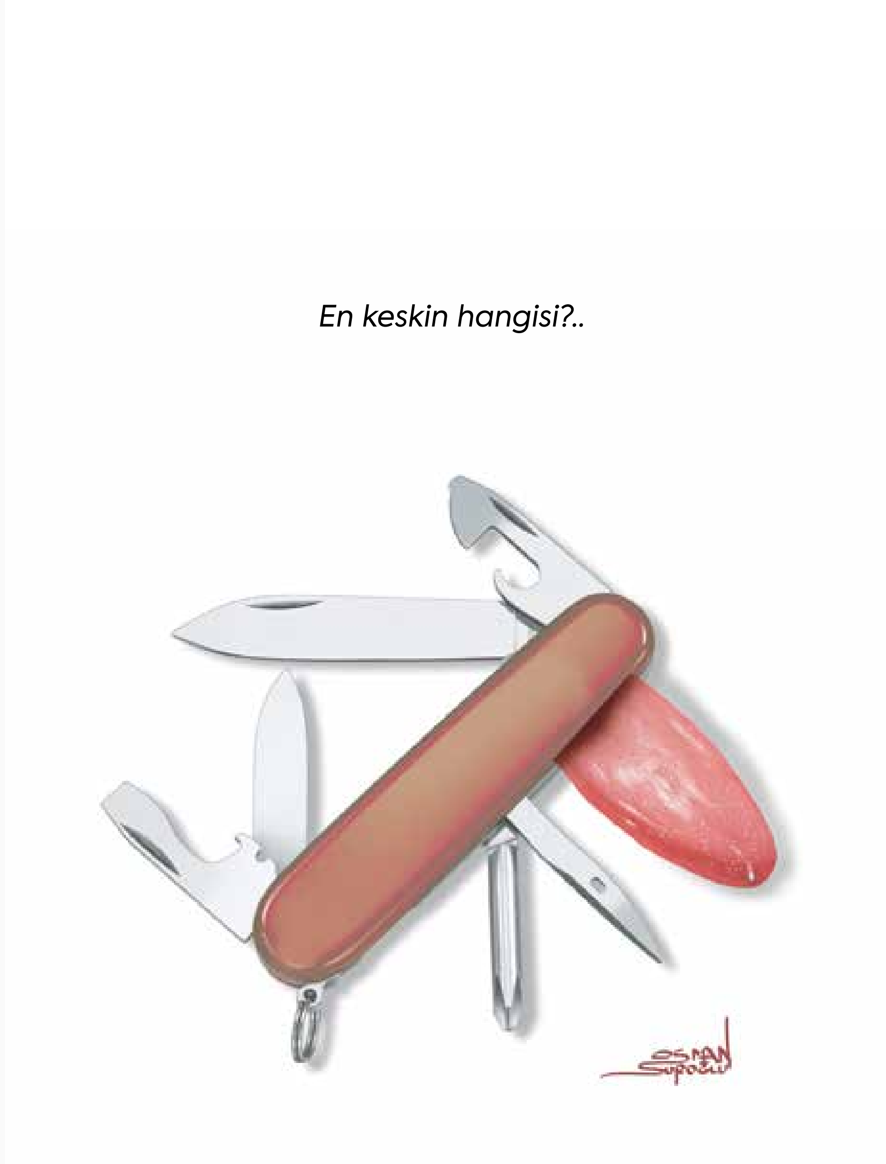
Herkese güvenen yolda kalır.
— FARABİ

İçine koyacak şeyiniz varsa, bir günün, bin cebi vardır.
— F. NİETZSCHE

Gönüllerden üzüntüyü uzaklaştıranlardan ol,
gönüllere üzüntü verenlerden olma!
— EBUL HASAN HARAKANÎ HZ.

HAL DİLİ

OSMAN SUROĞLU

Büyük cevapları bulanlar, büyük soruları olanlardır;

çınarlar saksıda yetişmez!

M. Selahaddin Şimşek

